

Iepirkumu politika izejvielām

SIA "Lidl Latvija" • Versija 26.11.2024.

CEĻĀ UZ
RĪTDIENU

Saturis

Mūsu atbildība par izejvielām mūsu produktos	4
---	----------

Konteksts	6
------------------	----------

Mūsu apņemšanās	8
------------------------	----------

Mūsu apņemšanās svarīgo izejvielu ilgtspējīgākai ieguvei	9
--	---

Labāka izpratne par mūsu ietekmi, izmantojot riska analīzi	11
--	----

Vides un sociālo standartu noteikšana ar sertifikācijas palīdzību	12
---	----

Ilgtspējīgāku izejvielu alternatīvu veicināšana	14
---	----

Kopīga pārmaiņu veicināšana	15
-----------------------------	----

Kakao stratēģija	16
------------------	----

Kafijas stratēģija	18
--------------------	----

Tējas stratēģija	20
------------------	----

Koksnes un celulozes stratēģija	21
---------------------------------	----

Palmu (palmu kodolu) eļļas stratēģija	23
---------------------------------------	----

Sojas stratēģija	25
------------------	----

Rīsu stratēģija	27
-----------------	----

Riekstu stratēģija	28
--------------------	----

Kokvilna	29
----------	----

Mūsu starptautiskie izejvielu mērķi	30
--	-----------

Mūsu izejvielu mērķi	31
----------------------	----

Glosārijs	37
------------------	-----------

Avoti	43
--------------	-----------

”

Tādas izejvielas kā palmu (palmu kodolu) eļļa, soja, kakao vai kafija veido mūsu produktu pamatu. Kā pārtikas mazumtirgotājam mūsu pienākums ir izmantot savu ietekmi, lai organizētu šo izejvielu audzēšanu, pārstrādi un iepirkšanu videi un sabiedrībai atbildīgā veidā.

**Stefans Hensels | Vadītājs
starptautisko iepirkumu jomā**

Mūsu atbildība par izejvielām mūsu produktos

Mūsu atbildība par svarīgajām izejvielām mūsu produktos

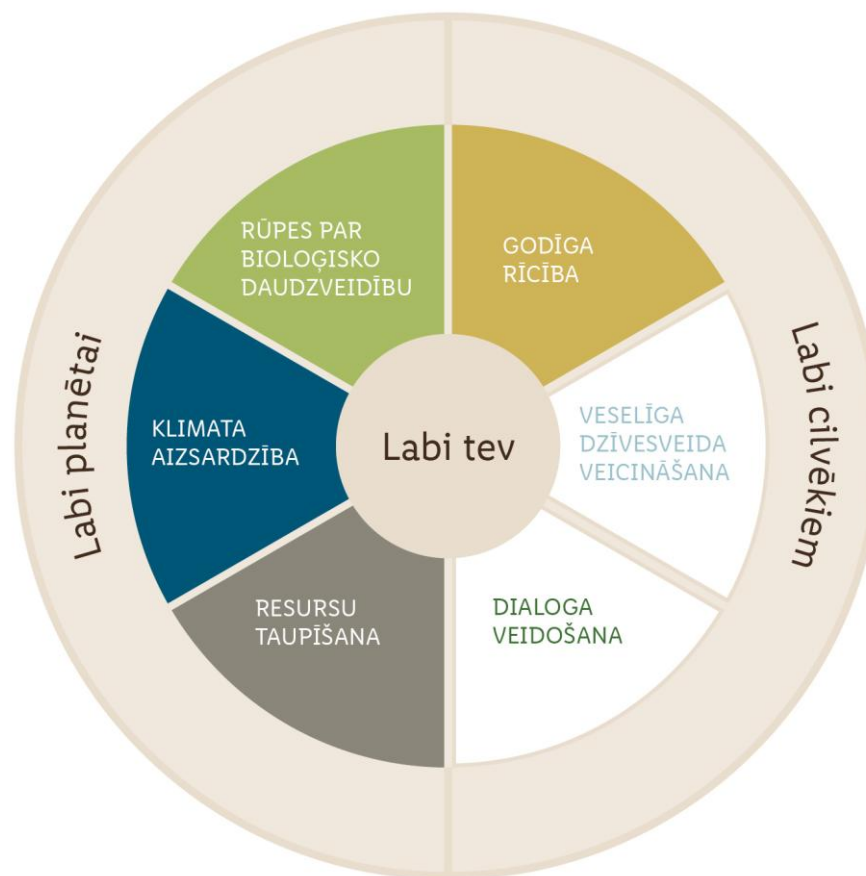
Ilgspējīga rīcība ir viens no “Lidl” galvenajiem stratēģiskajiem mērķiem veiksmīgai nākotnei. Mēs uzņemamies atbildību jomās, kur mūsu kā “Lidl” darbība ietekmē cilvēkus un vidi. Mūsu izvēle ir rīkoties atbildīgi, ik dienu pildīt mūsu kvalitātes solījumus, tādējādi sagatavojot mūsu uzņēmumu drošai nākotnei.

Ņemot to vērā, esam izstrādājuši mūsu KSA stratēģiju. Ar to mēs dodam skaidru virzienu mūsu prasībai par atbildīgu rīcību. Mūsu kopējā un visaptverošā izpratne par ilgtspējīgu rīcību attiecas uz sešām stratēģiskām tēmām: “Resursu taupīšana”, “Klimata aizsardzība”, “Rūpes par bioloģisko daudzveidību”, “Godīga rīcība”, “Veselīga dzīvesveida veicināšana” un “Dialoga veidošana”. Tās raksturo, kā mēs “Lidl” izprotam un īstenojam savu atbildību par vidi, cilvēkiem un klientiem.

Mūsu atbildība par izejvielām mūsu produktos

Izejvielas veido mūsu sortimenta pamatu. Tāpēc mūsu atbildība ir sociāli un ekoloģiski atbildīgā veidā iegūt svarīgākās izejvielas, un tas ir priekšnoteikums atbildīgi ražotiem produktiem. Tas ir mūsu ieguldījums mūsu stratēģiskajās prioritātēs “Resursu taupīšana”, “Klimata aizsardzība”, “Rūpes par bioloģisko daudzveidību” un “Godīga rīcība”.

Mūsu starptautiskā CSR stratēģija “Lidl”

Konteksts

Pamatinformācija par izejvielu audzēšanu un ieguvu

Izejvielas ir Zemes dabas resursi, kas veido gandrīz visu komerciāli pieejamo produktu pamatu. Tās tiek izmantotas to dabiskajā veidā vai pēc novākšanas vai ieguves tālāk apstrādātas. Izejvielas ekonomikā ir galvenais priekšnoteikums vērtības radīšanai. To audzēšana vai ieguve notiek globālo piegādes ķēžu sākumā valstīs, kurās ir attiecīgo izejvielu atradnes vai labvēlīgi audzēšanas apstākļi.

Atkarībā no izejvielu izcelsmes, ieguves veida un turpmākās apstrādes izejvielas var negatīvi ietekmēt cilvēkus un vidi. Tas jo īpaši ietekmē vairāk nekā 400 miljonus cilvēku, kas dzīvo no dažādu lauksaimniecības preču audzēšanas¹. Vairāk nekā desmit procentus pasaules iedzīvotāju joprojām skar galēja nabadzība – divas trešdaļas no tiem strādā lauksaimniecībā².

¹ Initiative for Sustainable Agricultural Supply Chains: Factsheet, 2019.

² FAO: Ending Extreme Poverty in Rural Areas, 2018.

Kakao audzēšana vien ir galvenais ienākumu avots vairāk nekā 5,5 miljoniem cilvēku un nodrošina iztiku vairāk nekā 14 miljoniem cilvēku³. Izejvielu ieguve bieži vien ir saistīta ar necilvēcīgiem darba apstākļiem un citiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Globalizētās tirdzniecības ļoti sazarotās piegādes ķēdes apgrūtina izejvielu izcelsmes izsekojamību. Tāpēc iespējamus pārkāpumus var izmeklēt tikai ierobežotā apjomā. Tajā pašā laikā izejvielu ieguve ietekmē arī vidi, ja, piemēram, tiek izmantots pārmērīgi daudz pesticīdu un minerālmēslu vai tiek izcirstas mežu platības audzēšanai. Brazīlijā 2018. gadā soja tika audzēta platībā, kas ir aptuveni Vācijas izmērā, un šī tendence pieaug⁴. Šim nolūkam bieži tiek pārveidotas sugām bagātas lietus mežu teritorijas. To atmežošana arī paātrina klimata pārmaiņas.

Aptuveni 30% pasaules sauszemes platības aizņem meži⁵. Lauksaimniecībā tiek patērēti 70% ūdens⁶ un radīti līdz pat 30% siltumnīcefekta gāzu emisiju⁷ – lielākā daļa no tām ir saistīta ar izejvielu ražošanu.

Nemot vērā izejvielu audzēšanas un ieguves radītās problēmas cilvēkiem un videi, uzņēmumiem precīzi jāzina, no kurienes tie iegūst izejvielas un kādi riski pastāv, lai īstenotu atbilstošus risinājumus. Tāpēc izejvielu piegādes ķēdes pārredzamība ir steidzams uzdevums līdztekus mērķtiecīgiem uzlabojumiem.

³ Fairtrade: Fairtrade Kakao, 2021.

⁴ Our World in Data: Forests and Deforestation, 2021.

⁵ Umwelt Bundes Amt: Globale Landflächen und Biomasse, 2013.

⁶ WWF: Wasserverbrauch und Wasserknappheit, 2021.

⁷ Greenpeace: Landwirtschaft und Klima, 2008.

Mūsu apņemšanās

Mūsu apņemšanās svarīgo izejvielu ilgtspējīgākai ieguvei

Uzņēmuma rūpības pienākuma prakse

Mēs esam pārliecināti, ka ilgstošus panākumus var gūt tikai ar ilgtspējīgu attīstību. “Ceļā uz rītdienu” raksturo šo attieksmi un apzīmē mūsu pieeju korporatīvajai atbildībai visās “Lidl” jomās. Ceļā uz ekoloģiski un sociāli atbildīgu uzņēmējdarbību galvenā nozīme “Lidl” ir uzņēmuma rūpības pienākuma praksei.

“Lidl” nodrošina atbilstību savām un normatīvajām KSA prasībām, izmantojot vienotu un uzņēmuma mēroga pieeju. Tādēļ esam izveidojuši visaptverošu vadības pieeju uzņēmuma rūpības pienākumam visās KSA stratēģijas stratēģiskajās jomās, tostarp attiecībā uz svarīgo izejvielu ieguvī. [\[@Lidl VALSTS: ievietojiet saiti uz dokumentu Uzņēmuma rūpības pienākums\]](#) Turklāt katra valsts var sniegt savu ieguldījumu, formulēt mērķus un pasākumus.

“Lidl” ilgtspējas stratēģijas galvenā sastāvdaļa iepirkumu jomā ir sociāli atbildīga un videi draudzīga izejvielu piegādes ķēžu organizēšana. Tāpēc mūsu mērķis ir līdz minimumam samazināt mūsu primāro produktu negatīvo ietekmi uz vidi un sabiedrību – no audzēšanas, novākšanas un pārstrādes līdz pat transportēšanai uz veikalu.

Lai rīkotos strukturēti un mērķtiecīgi, “Lidl” ir izstrādājis visaptverošu izejvielu stratēģiju, kas balstās uz šeit attēlotajiem **četriem pīlāriem**. Īstenojot tos, mēs nodrošinām sistemātisku pieeju savu izejvielu mērķu sasniegšanai. Konkrēti, mēs esam apņēmušies līdz 2025. gadam padarīt ilgtspējīgāku svarīgo izejvielu iepirkumu.

Līdz 2025. gada beigām mēs padarīsim svarīgo izejvielu iepirkumus ilgtspējīgākus

1 Izpratne par ietekmi

Mēs identificējam riskus mūsu piegādes ķēdēs un radām pārredzamību

2 Standartu izveide

Mūsu svarīgākās lauksaimniecības izejvielas ir sertificētas saskaņā ar atzītiem vides un sociālajiem standartiem

3 Alternatīvu veicināšana

Mēs veicinām ilgtspējīgākas alternatīvas savā sortimentā un samazinām svarīgo izejvielu ieguvī

4 Izmaiņu veicināšana

Mēs īstenojam daudzus ieinteresēto pušu iniciatīvas un projektus

“Lidl” izejvielu stratēģija

Mūsu rīcība ar svarīgajām izejvielām

Mēs koncentrējamies uz tā dēvētajām svarīgajām izejvielām. Tās ir sistemātiskas riska analīzes rezultāts, ko mēs veicām kopā ar ekspertiem. Saskaņā ar šo analīzi tām ir ne tikai vislielākā ietekme uz cilvēkiem un vidi, bet tās ir arī ļoti būtiskas mūsu produktu klāstam.

Papildus katrai svarīgajai izejvielai mūsu pašu zīmolu produktos mēs esam definējuši > konkrēto izejvielu ilgtspējas mērķus. Sīkāka informācija par to, kā mēs rīkojamies ar riska izejvielām, ir atrodama nākamajās apakšnodaļās, kā arī mūsu iepirkumu politikās attiecībā uz piegādes ķēdēm bez mežu izciršanas, augļiem un dārzeņiem, kā arī puķēm un augiem [[@Lidl valsts: ievietojiet saites uz attiecīgajiem dokumentiem](#)].

Labāka izpratne par mūsu ietekmi, izmantojot riska analīzi

Pirmais solis ceļā uz ilgtspējīgu izejvielu stratēģiju ir patiesi izprast savu ietekmi. Ar visaptverošu un regulāru riska analīžu palīdzību mēs pārbaudām savas uzņēmējdarbības iespējas un riskus, un izejvielas nav izņēmums. Tie ir arī pamats mūsu pieejai korporatīvajai uzticamības pārbaudei, lai efektīvi samazinātu mūsu riskus, iepērkot izejvielas.

Mēs sistemātiski veicam visaptverošu ikgadēju riska analīzi, kā arī *ad hoc* riska analīzi savās piegādes ķēdēs. Ikgadējā riska analīzē cita starpā pievēršam uzmanību šādiem būtiskiem riskiem saskaņā ar [> Piegādes ķēdes uzticamības pārbaudes likumu](#): bērnu darbs, piespiedu darbs, darba drošība, taisnīgs atalgojums, diskriminācija, bēdrosšanās brīvība, zemes tiesības, ietekme uz vidi, vides aizsardzības nolīgumi, drošības spēki.

Izejvielu līmenī mēs identificējam vides riskus, piemēram, bioloģiskās daudzveidības samazināšanās vai saldūdens riskus, kas var rasties izejvielu audzēšanas vai ieguves rezultātā attiecīgajā izcelsmes valstī. Šim nolūkam mēs galvenokārt izmantojam ārējos datu avotus, piemēram, [> WWF ūdens un bioloģiskās daudzveidības risku filtru](#). Tomēr mēs arī pastāvīgi risinām dialogu ar piegādātājiem un citām ieinteresētajām pusēm, lai apzinātu un labāk izprastu vides riskus mūsu piegādes ķēdēs.

Visi šie secinājumi palīdz mums padarīt izejvielu iepirkumu ilgtspējīgāku, t. i., noteikt prioritātes, noteikt atbildību, noteikt prioritātes, definēt mērķus un rīkoties. Šādā veidā mēs varam sistemātiski samazināt un ilgtermiņā novērst mūsu riskus.

Augsta riska piegādes ķēdēs mēs veicam arī pētījumus par ietekmi uz cilvēktiesībām mūsu piegādes ķēdēs, tā dēvētos [> Human Rights Impact Assessments \(HRIA\)](#), iesaistot tiesību subjektus. Tas sniedz mums informāciju par mūsu uzņēmējdarbības faktisko ietekmi un ļauj mums noteikt iespējamus preventīvos pasākumus.

Papildus mūsu risku analīzei mēs nodrošinām pēc iespējas lielāku pārredzamību attiecībā uz svarīgo izejvielu izcelsmi, tonnāžu, sertifikācijas statusu, pārstrādi un iepakojšanu.

Saskaņā ar mūsu izejvielu stratēģijas **pirmo pīlāru** mēs nosakām ekoloģiskos un sociālos riskus mūsu piegādes ķēdē.

Vides un sociālo standartu noteikšana ar sertifikācijas palīdzību

Iegādājoties izejvielas, mēs balstāmies uz atzītiem vides un sociālajiem standartiem. Sadarbība ar sertificētiem piegādātājiem un sertifikācijas organizācijām, sertificētu ražotņu izmantošana un marķētu produktu pievienošana mūsu sortimentam ir galvenie instrumenti sociālo un vides risku novēršanai piegādes ķēdē. Attiecīgo marķējumu izvietošana uz mūsu produktu iepakojuma atvieglo mūsu klientiem pieņemt ilgtspējīgākus lēmumus par pirkumiem.

Kā daļu no mūsu vadības pieejas korporatīvajai uzticamības pārbaudei **[@Lidl VALSTS: ievietojiet saiti uz uzņēmuma rūpības pienākuma dokumentu]**, mēs izstrādājam saistošas KSA vadlīnijas iepirkumiem un mūsu sadarbības partneriem visā uzņēmumā. Tas ietver arī ≥ starptautiskos izejvielu mērķus. Tajās ir definētas skaidras KSA prasības attiecībā uz svarīgāko izejvielu iepirkumiem un noteikts konkrēts īstenošanas termiņš. Tas ietver īpašus sertifikācijas un/vai samazināšanas mērķus attiecībā uz svarīgajām izejvielām mūsu pašu zīmola produktos. Tiek piemērotas starpvalstu prasības, kuras Lidl Latvija ievieš turpmāk minētajā termiņā atkarībā no izejvielām un vajadzības gadījumā papildina ar saviem mērķiem.

Izvēloties marķējumus, mēs koncentrējamies uz visatbilstošākajiem un uz ietekmi orientētajiem standartiem un sertifikātiem. Veicot marķējuma analīzi, mēs esam detalizēti analizējuši atsevišķu marķējumu īpašos galvenos punktus, stiprās un vājās puses. Pamatojoties uz to, esam noteikuši sertifikātus, kurus vēlamies izmantot šodien un nākotnē.

Ar sertifikātu palīdzību mēs nodrošinām, piemēram, to, ka izejvielas, ko iepērkam, ir iegūtas, pamatojoties uz sociāli un ekoloģiski atbildīgu

audzēšanas praksi vai ka pastāv piemēroti sūdzību mehānismi cilvēkiem, kas ar tiem strādā. Sertifikācijas procesa ietvaros audzētājiem tiek dota iespēja piedalīties apmācībasursos, piemēram, kur viņi mācās, kā līdz minimumam samazināt ietekmi uz vidi, pareizi lietot pesticīdus un saglabāt aizsargājamas dzīvotnes.

Saskaņā ar mūsu izejvielu stratēģijas **otro pīlāru** mēs sertificējam mūsu svarīgās izejvielas.

Sertifikācijas organizāciju darbs un tam pamatā esošie mehānismi un izsekojamības sistēmas nodrošina pārredzamību piegādes ķēdē. Mēs vēlamies palielināt izcelsmes pārredzamību mūsu klientiem un sniegt viņiem iespēju uzzināt vairāk par sertificētu izejvielu audzēšanu.

Piemēram, Lidl Latvija uz dažu “Fairglobe” produktu iepakojuma ir ciparu kods, tā dēvētais “Fairtrade kods”. Ievadot šo Fairtrade kodu, patērētāji var doties virtuālā ceļojumā > www.fairtrade-code.de un uzzināt, kur un kas audzējis izejvielu. Turklāt mūsu klienti var uzzināt, ko “Fairtrade” panāk vietējā līmenī valstīs, kurās tā tiek audzēta. Piemēram, tīmekļa vietnē var uzzināt, kuri projekti jau ir finansēti no Fairtrade papildus prēmijām.

Tirdzniecības modeļi⁸

Iegādājoties sertificētas izejvielas, piemēram, sojas, kakao vai palmu (kodolu) eļļu, tiek izšķirti vairāki tirdzniecības modeļi, kuru pamatā ir atšķirīgas prasības attiecībā uz izejvielu izsekojamību un to izmantošanu galaproduktā.

Sertificētas izejvielas nav vai ir tikai daļēji iekļautas galaproduktā:

- **Book&Claim:** Nav izsekojamības
- **Masas balance/Mass balance:** Nav izsekojamības, jo nesertificētas izejvielas tiek sajauktas ar sertificētām izejvielām, kontrolējot sertificēto preču proporciju

Sertificēta izejviela fiziski galaproduktā:

- **Segregation:** Izsekojamība līdz sertificētai ražotāju organizācijai
- **Identity Preserved:** Izsekojamība līdz atsevišķiem sertificētiem ražotājiem

⁸ Forum Nachhaltiges Palmöl: Zertifizierung von Palmöl, 2024.

Ilgospējīgāku izejvielu alternatīvu veicināšana

Ja svarīgās izejvielas nevar iegūt ilgtspējīgāk, mēs savā sortimentā veicinām ilgtspējīgākas alternatīvas. Piemēram, palmu (palmu kodolu) eļļu var aizstāt ar rapšu eļļu, kokvilnu - ar poliesteri, bet gaļu - ar augu izcelsmes olbaltumvielām, piemēram, zirņiem.

Ja nav pieejamas ilgtspējīgākas alternatīvas, mēs varam izvērtēt, vai nākotnē varam iztikt bez izejvielām, piemēram, angoras vilnas, ko mēs vairs neizmantojam, atkarībā no konkrētā produkta. Šim nolūkam mēs esam izstrādājuši starptautiskas pamatnostādnes.

Mēs arī vēlamies informēt savus klientus, lai, pieņemot lēmumus par pirkumiem, tie ņemtu vērā vides aizsardzību ražotājvalstīs un tādējādi veicinātu lauksaimnieku iztikas nodrošināšanu. Šim nolūkam mēs viņus informējam par piemērotām alternatīvām mūsu produktu klāstā un uz savu zīmolu iepakojuma izvietojam skaidri redzamu informāciju. Informāciju par ilgtspējīgāku izejvielu ieguvu "Lidl" sniedz arī iknedēļas mājsaimniecību informatīvajos bukletos, internetvietnē > www.lidl.lv un citos tiešsaistes pasākumos.

Saskaņā ar mūsu izejvielu stratēģijas **trešo pīlāru** mēs veicinām ilgtspējīgākas alternatīvas savā sortimentā un samazinām svarīgo izejvielu ieguvu.

Kopīga pārmaiņu veicināšana

Daudzas problēmas, kas pastāv izejvielu ražošanas un pārstrādes jomā, “Lidl” nevar atrisināt viens pats. Tāpēc mēs cieši sadarbojamies ar ieinteresētajām pusēm no pārtikas rūpniecības, valdībām, bezpeļņas organizācijām, standartu noteicējiem, akadēmiskajām aprindām un vietējām kopienām. Kopā mēs varam veicināt pārmaiņas visā nozarē, izstrādāt standartus un ieviest uzlabojumus. Tas ir tāpēc, ka ilgtspējīgai izejvielu ražošanai ir nepieciešama daudzu ieinteresēto pušu iesaistīšanās un atbalsts visā globālajā vērtību ķēdē. Īpaša uzmanība tiek pievērsta tām grupām, kuras visvairāk ietekmē negatīvā sociālā un vides ietekme, piemēram, ražotājvalstīs.

Arī mūsu uzņēmuma izejvielu mērķi ir izrietējuši no nepārtraukta dialoga ar ieinteresētajām pusēm. Šo procesu papildināja intensīvas konsultācijas un diskusijas ar citu “Lidl” valsts uzņēmumu iepirkumu organizācijām, stratēģiskajiem piegādātājiem un attiecīgajām NVO.

Saskaņā ar mūsu izejvielu stratēģijas **ceturto pīlāru** mēs veicinām pārmaiņas, iesaistoties iniciatīvās un projektos.

Kakao stratēģija

Kakao audzēšana ir viens no lielākajiem lietus mežu izciršanas veicinātājiem, kas apdraud vietējās ekosistēmas un veicina klimata pārmaiņas visā pasaulē. No 1990. līdz 2015. gadam, piemēram, Kotdivuāra, ir zaudējusi 90% no saviem mežiem, no kuriem trešdaļa tika izmantota platību paplašināšanai kakao nozarē⁹. Vairāk informācijas skatiet > **Iepirkuma politika piegādes ķēdēm bez mežu izciršanas [Lidl valsts: ielieciet saiti.]** Turklāt lielākoties audzēšana notiek monokultūrās. Audzēšanas prakse un pieaugošā mēslošanas līdzekļu un pesticīdu lietošana apdraud bioloģisko daudzveidību¹⁰. Kakao bieži vien audzē mazās saimniecībās. Tā kā kakao pupiņas galvenokārt ir eksporta prece, kakao audzētāji ir pakļauti spēcīgām pasaules tirgus cenu svārstībām, un viņu ienākumi parasti ir zem starptautiski noteiktās nabadzības robežas¹⁰. Ražas novākšanas un pārstrādes laikā bieži trūkst darba drošības aprīkojuma, piemēram, pret pesticīdiem. Strukturālu iemeslu dēļ plaši izplatīts ir arī bērnu darbs, un sievietes, kas strādā kakao audzēšanā, saskaras ar ekonomisko diskrimināciju¹¹. Gan audzēšanā, gan ražas novākšanā tiek ziņots par piespiedu darbu un sīkzemnieku darba tiesību pārkāpumiem¹².

Lai efektīvi risinātu šīs problēmas, kopš 2022. finanšu gada (FG*) beigām visas preces, kas satur kakao** ir sertificētas saskaņā ar Fairtrade, Rainforest Alliance vai bioloģiskas lauksaimniecības standartiem. Kopš 2023. gada mēs pārdodam arī tikai šokolādes tāfelītes, kurām ir vismaz viens no šiem sertifikātiem.

*FG: 01.03.-28./29.02.

Jau kopš 2023. gada “Lidl Latvija” ar savu zīmolu “Fairglobe” ir iekļāvis sortimentā kakao saturošas preces ar “Fairtrade” sertifikātu.

Ar pieaugošo “Fairtrade” sertificēto šokolādes tāfelīšu klāstu, piemēram, mūsu pašu zīmola Way To Go klāstu, un ar to saistītajiem ilgtermiņa iepirkuma līgumiem “Lidl” sniedz ražotājiem plānošanas drošību. Šādā veidā mēs iesaistītajiem kakao audzētājiem nodrošinām drošus ienākumus un sociālos standartus neatkarīgi no pasaules tirgus cenu svārstībām. Turklāt mēs radām stimulus bioloģiskai audzēšanai un tādējādi veicinām sintētisko ķīmisko mēslošanas līdzekļu un pesticīdu mazāku izmantošanu.

⁹ WWF: Cocoa, 2024.

¹⁰ Voice Network: Cocoa Barometer, 2020.

¹¹ Fairtrade Deutschland: Geschlechtergerechtigkeit im Fokus, 2024.

¹² US Department of State: 2020 Trafficking in Persons Report, 2020.

i Ar Way To Go ceļā uz iztikas līdzekļiem

Ar Way To Go 2019. gadā “Lidl” sadarbībā ar [> Fairtrade](#) ieviesa vēl godīgāku šokolādi kā sava zīmola produktu. Way To Go misija ir dot iespēju mazajām lauksaimnieku ģimenēm ilgtspējīgi uzlabot savus ienākumus. Šim nolūkam “Lidl” papildus minimālajai cenai un “Fairtrade” piemaksai maksā papildu piemaksu ienākumu palielināšanai. Tas ir proporcionāls ieguvums sīkzemniekiem gan tiešā maksājuma veidā, gan kā finansējums papildu projekta aktivitātēm. Pasākumi tiek izvēlēti, pamatojoties uz attiecīgo kooperatīvu riskiem un vajadzībām. Tādējādi ceļā uz iztikas līdzekļiem Way To Go nodrošina papildu ekonomisko drošību, veicina taisnīgu sociālo apstākļu stabilizāciju un turpmākus mācību pasākumus, lai nodrošinātu iztikas līdzekļus. Tie ietver, piemēram, mācības par ilgtspējīgāku audzēšanas praksi vai ienākumu dažādošanu, audzējot alternatīvas izejvielas, piemēram, jamsu vai rīsus. Turklāt “Lidl” ar Way To Go nodrošina lielāku pārredzamību; kakao ir izsekojams no šokolādes tāfelītes līdz ražotāju kooperatīvam.

Kopš Way To Go projekta sākuma vairāk nekā 2200 kakao audzētāju jau ir guvuši labumu no Way To Go.

i Ģimenes saimniecību profesionalizācija ar PRO-PLANTEURS

Kopš 2015. gada mēs atbalstām [> kopprojektu PRO-PLANTEURS](#), ko īsteno Forum Nachhaltiger Kakao e.V., Federālā pārtikas un lauksaimniecības ministrija (BMEL), Federālā ekonomiskās

sadarbības un enerģētikas ministrija (BMWi) un Kotdivuāras Kafijas un kakao padome (Conseil du Café-Cacao). PRO-PLANTEURS projekta laikā no 2015. līdz 2025. gadam ir paredzēts profesionalizēt 30 000 ģimenes saimniecību un to organizāciju. Projekta mērķis ir piedāvāt it īpaši sievietēm iespējas gūt labākus ienākumus un nodrošināt labāku pārtikas bāzi savām ģimenēm, lai pozitīvi ietekmētu dzīves apstākļus. Projekta pamatā ir četri pīlāri: lauksaimnieku organizāciju stiprināšana, saimniecību pārvaldības uzlabošana, piegādes ķēdes sadarbības veicināšana un kopīga mācīšanās un inovācijas.

i Mūsu dalība Ilgtspējīga kakao forumā

Mūsu dalība daudzu ieinteresēto pušu iniciatīvā [> Vācijas Ilgtspējīgas kakao iniciatīvas \(GISCO\)](#) ietvaros sniedz mums ieskatu tirgū un ļauj mums sadarboties ar citām ieinteresētajām pusēm piegādes ķēdē. Kopā mēs vēlamies uzlabot kakao audzētāju un viņu ģimeņu dzīves apstākļus, saudzēt dabas resursus un palielināt ilgtspējības standartiem sertificēta kakao audzēšanu un tirdzniecību. Ar šo iniciatīvu mēs esam apņēmušies sasniegt divpadsmit konkrētus mērķus, kas vērsti uz dabas resursu saglabāšanu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību kakao audzēšanas valstīs. Starp tiem ir, piemēram, mērķis izbeigt mežu izciršanu kakao ražošanā un veicināt mežu saglabāšanu, bioloģisko daudzveidību un mežu atjaunošanu. Kopš 2024. gada “Lidl” ir reprezentatīvs biedrs Vācijā.

Kafijas stratēģija

Kafija ir 25 miljonu lauksaimnieku māsaimniecību ekonomiskais iztikas avots vairāk nekā 50 valstīs ap ekvatoru¹³. Klimata pārmaiņu ietekme jau ir jūtama kafijas audzēšanā un ietekmē daudzu sīksaimniecību lauksaimnieku iztikas līdzekļus. Kafijas audzētāji arvien biežāk saskaras ar ilgstošiem lietūs periodiem un augstām temperatūrām, kas negatīvi ietekmē kafijas ražu. Īpaši mazajām ražotāju grupām parasti ir mazāk rezervju, un tās smagi ietekmē pat nelieli zaudējumi. Kafijas audzēšana ir saistīta arī ar augstu mežu izciršanas risku. Tā kā kafija galvenokārt ir eksporta prece, kafijas audzētāji valstīs, kurās to audzē, ir pakļauti spēcīgām pasaules tirgus cenu svārstībām. Kafijas audzētāju maksājumu īpatsvars kafijas vērtību ķēdē ir neliels. Tajā pašā laikā pieaug darbaspēka, mēslojuma un tehnikas ekspluatācijas izmaksas. Lielākā daļa kafijas audzētāju nespēj nopelnīt iztikas līdzekļus un tāpēc dzīvo zem nabadzības sliekšņa. Tas palielina arī bērnu darba risku. Turklāt sievietes parasti ir nelabvēlīgākā situācijā attiecībā uz piekļuvi izglītībai, kapitālam un zemei. Ražas novākšanas laikā bieži tiek izmantoti sezonas strādnieki, kuriem nav oficiālu darba līgumu, un tas rada piespiedu darba risku¹⁴.

Tāpēc mūsu kafijas kapsulām un šķīstošajai kafijai no 2023. finanšu gada beigām, bet kafijas spilventiņiem un dzērieniem līdz 2024. finanšu gada beigām jābūt pilnībā sertificētiem saskaņā ar Fairtrade, Rainforest Alliance vai bioloģiskās lauksaimniecības standartiem.

Jau kopš 2023. gada “Lidl Latvija” ar savu zīmolu “Fairglobe” ir iekļāvis sortimentā arī “Fairtrade” sertificētus kafijas produktus.

Mūsu zīmola ražotāji zaļo kafiju iegūst galvenokārt no plantācijām Centrālamerikā, Dienvidamerikā un Vjetnamā. Izsekojamību līdz izcelsmes valstij var nodrošināt kā daļu no sertifikācijas sistēmām, kas galvenokārt darbojas ar “Segregation” vai “Identity Preserved” tirdzniecības modeļiem. Kafijas maisījumi (tā dēvētie blends) un to izcelsme var atšķirties atkarībā no sezonas un ražas kvalitātes.

Attiecībā uz nesertificētiem produktiem mūsu zaļajai kafijai ir jābūt pierādāmi brīvai no mežu izciršanas. Kafijas ražotāji to pierāda ar uzticamām > [Monitoringa un verifikācijas \(M&V\) sistēmām](#), kam jāatbilst minimālajam standartam saskaņā ar > [AFi Operational Guidance for Monitoring and Verification](#). Tas dod mums pārliecību par kafijas izsekojamību un to, ka nav veikta mežu izciršana izcelsmes vietā.

¹³ INA: Rohstoffexpertise der INA, 2024.

¹⁴ Panhuysen & de Vries: Coffee Barometer, 2023.

i Atbalsts sīkzemniekiem ar Way To Go

Pēc > [Way To Go šokolādes](#) 2022. gadā “Lidl” sāka piedāvāt Way To Go kafiju. Zaļā kafija šai kafijai tiek iegūta no kooperatīva APROCOSA Hondurasā. Līdz šim projektā ir piedalījušies vairāk nekā 170 sīkzemnieki, kas ir guvuši labumu no papildu piemaksas. Gandrīz trešdaļa sīkzemnieku jau ir piedalījušies papildu projekta aktivitātēs, piemēram, augļu un ēnu koku stādīšanā un savu saimniecību profesionalizēšanā, izmantojot saimniecību pārvaldības praksi, piemēram, grāmatvedības kārtošānu.

i Mūsu apņemšanās nodrošināt kafijas piegādes ķēdes, kurās nenotiek mežu izciršana

Turklāt kopš 2024. gada “Lidl” sadarbojas ar vienu no saviem lielākajiem kafijas piegādātājiem un specializētās kafijas ražotājiem Peru, lai mazo kafijas audzētāju kafijas piegādes ķēdes būtu brīvas no mežu izciršanas. ES Mežu izciršanas regula (EUDR) ir ļoti liels izaicinājums mazajām saimniecībām mazāk attīstītos reģionos: Tām ir jāvāc un jāpārsūta dati, jāpielāgo loģistika un nepieciešamas zināšanas par Eiropas prasībām. Šā projekta mērķis ir novērst šīs nepilnības un dot iespēju mazajiem kafijas audzētājiem nākotnē piedalīties Eiropas tirgū.

Tējas stratēģija

Galvenās tējas audzētājvalstis ir Ķīna un Indija¹⁵. Tējas audzēšana bieži izspiež sugām bagātus tropu mežus un aizstāj tos ar monokultūru, ko raksturo viena augu suga. Augsnes erozija, konkurence par ūdeni, nelabvēlīga ietekme, ko rada minerālmēslu ievade un nepieciešamība pēc malkas, lai darbinātu žāvēšanas iekārtas, ir tikai dažas no ietekmēm uz vidi¹⁶. Tēju ievāc visu gadu, tāpēc tā nodrošina nodarbinātību lielumam skaitam cilvēku. Tomēr tējas audzētāji kā galvenie darba devēji saskaras ar dažādām problēmām, tostarp attiecībā uz taisnīgu atalgojumu, darba tiesībām, piemēram, biedrošanās brīvību un darba drošību. Augkopībā un ražas novākšanā īpaši sievietes kā neaizsargāta grupa ir pakļautas nevienlīdzīgai piekļuvei zemei vai kredītiem, nevienlīdzīgam atalgojumam un uzmāksšanās gadījumiem. Bieži vien trūkst arī bērnu aprūpes un izglītības iespēju. Tas rada papildu riskus, piemēram, bērnu darbu un piespiedu darbu, jo īpaši tāpēc, ka alga ir zemāka par iztikas minimumu. Ir ziņojumi par aizsardzības līdzekļu trūkumu, izmantojot pesticīdus plantācijās.

2020. gadā saistībā ar mūsu pienācīgas rūpības cilvēktiesību ievērošanā turpmāko attīstību mēs veicām novērtējumu > [Human Rights Impact Assessment \(HRIA\)](#) Kenijas tējas piegādes ķēdē. Kopš tā laika “Lidl” ir spēris dažādus soļus, lai pārvaldītu riskus uz vietas.

Gadu gaitā mēs esam pakāpeniski paplašinājuši sertificētas audzēšanas tējas iepirkšanu saviem zīmoliem.

Kopš 2024. finanšu gada viss mūsu zaļās, melnās un rooibos tējas klāsts ir sertificēts kā Fairtrade, Rainforest Alliance vai bioloģiskā tēja. Kopš 2023. gada tas attiecas arī uz lielāko daļu mūsu zāļu un augļu tēju produktu*.

Mēs atzinīgi vērtējam arī mūsu sadarbības partneru iesaistīšanos tādās iniciatīvās un asociācijās kā > [Ethical Tea Partnership \(ETP\)](#), kurā “Lidl Stiftung & Co. KG” aktīvi darbojas kopš 2021. gada.

¹⁵ Statista: Tea production worldwide from 2006-2022, 2024.

¹⁶ Mukhopadhyay & Mondal: Cultivation, Improvement, & Environmental Impacts of Tea, 2017.

Koksnes un celulozes stratēģija

Meži attīra mūsu gaisu, mazina sausumu, aizsargā pret plūdiem un augsnes eroziju. Diemžēl daudzu meža ekosistēmu pastāvēšana ir apdraudēta. Ik pēc četrām sekundēm izzūd mežs futbola laukuma lielumā¹⁷. Ik gadu tiek nocirsti aptuveni 70 miljoni koku celulozes šķiedru ražošanai, un šis skaits varētu dubultoties nākamo 20 gadu laikā, jo pieaug tekstilrūpniecība¹⁸. Mežsaimniecības sociālie riski ietver bērnu darbu, piespiedu darbu un darba drošību un veselības aizsardzību. Sadarbībā ar vērtību ķēdē iesaistītajiem dalībniekiem un to ieinteresēto pušu grupām mēs vēlamies sniegt savu ieguldījumu videi un sociāli atbildīgākā mežu apsaimniekošanā. Tāpēc mūsu stratēģija attiecas uz visām produktu sastāvdaļām, kas izgatavotas no koksnes, celulozes un papīra, pašu zīmolu izstrādājumos, kā arī primārajā un sekundārajā iepakojumā ar koksnes, celulozes un papīra sastāvdaļām.

Produkti, uz kuriem attiecas mūsu ilgtspējības mērķis attiecībā uz koksni un celulozi, ir dažādi – no koppapīra un salvetēm līdz koka rotaļlietām, koka mēbelēm un grilēšanas ogleņiem. Turklāt mūsu sortimentā ir pat apģērbi, kas izgatavoti no koksnes šķiedrām (viskozes).

Līdz 2025. finanšu gada beigām visa “Lidl Latvija” precēs izmantotā koksne ir pilnībā sertificēta vai pārstrādāta. Tas pats līdz 2025. finanšu gada beigām attiecas uz koka vai celulozes iepakojumiem. Vēlams izmantot pārstrādātus materiālus. Jaunām koksnes šķiedrām (tā dēvētajām pirmšķiedrām), ja iespējams, jābūt iegūtām no FSC® sertificētiem avotiem vai arī no PEFC sertificētiem avotiem.

Veicot pirmšķiedras izstrādājumu FSC® vai PEFC sertifikāciju, mēs vienlīdz ņemam vērā sociālos, ekoloģiskos un ekonomiskos aspektus. FSC® meža standarta kritēriji ietver pamatiedzīvotāju aizsardzību, kailcirtes aizliegumu, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu mežos ar augstu dabas aizsardzības vērtību un ģenētiski modificētu organismu aizliegumu. Atkarībā no sertificētas celulozes vai pārstrādātas koksnes satura īpatsvara izstrādājumā tiek izmantoti dažādi FSC® vai PEFC marķējumi.

Mēs arī esam noteikuši mērķi līdz 2025. finanšu gada beigām vismaz 15% no mūsu virtuves un tualetes papīra produktiem, kas iekļauti fiksētajā sarakstā, izmantot pārstrādātus materiālus (tostarp hibrīdpapīru). Turklāt kopš 2022. gada uz mūsu kokogļu izstrādājumu iepakojuma paziņojam izcelsmes valsti un koksnes veidu.

Kopš 2020. finanšu gada beigām mēs arī iegūstam viskozi pierādāmi ilgtspējīgākā veidā, izmantojot sertifikāciju saskaņā ar EcoVero vai LIVAEKO.

¹⁷ WWF: Entwaldungs- und umwandlungsfreie Lieferketten, 2022.

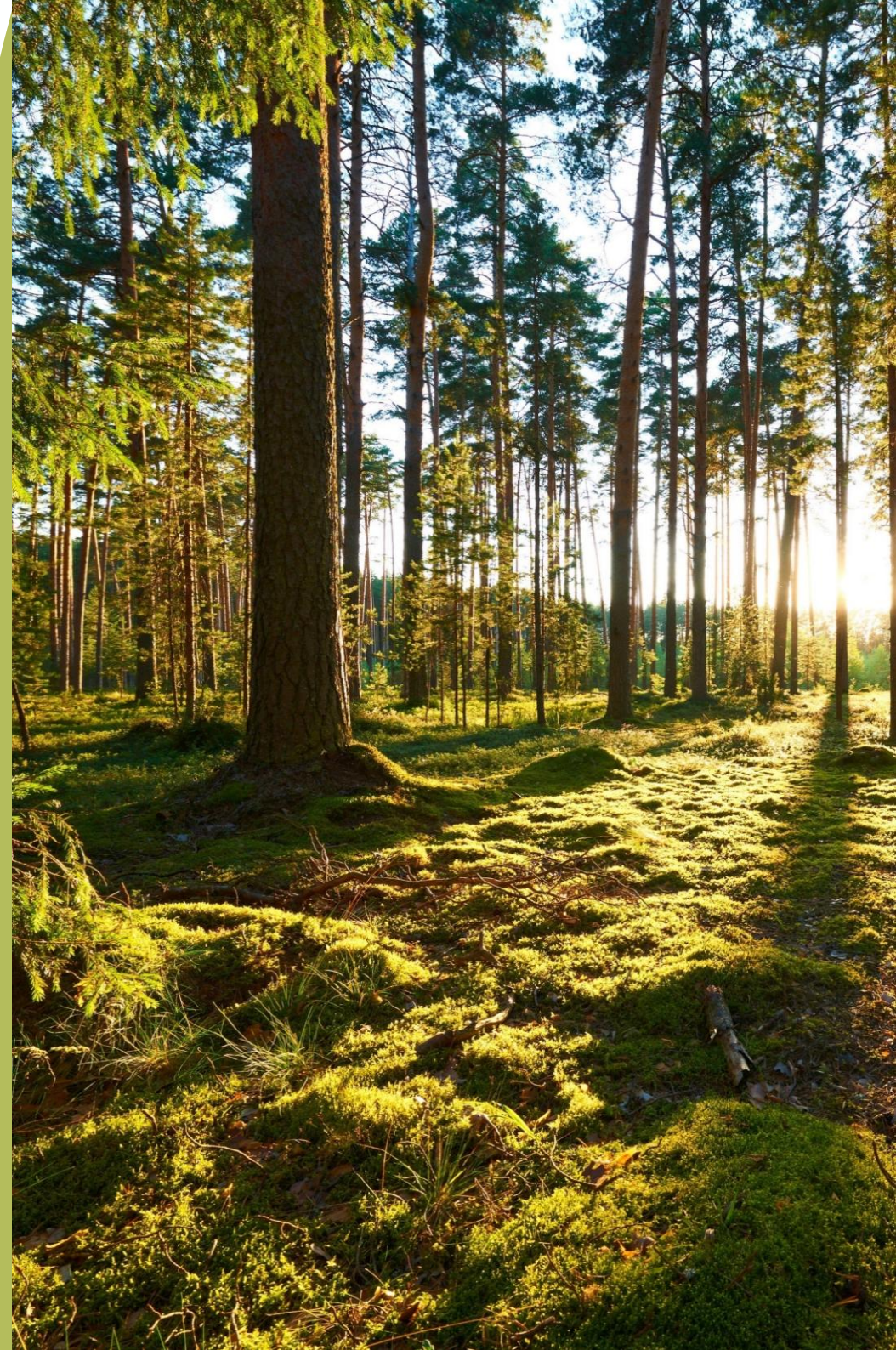
¹⁸ Fibre2Fashion: Fashionable fabrics leading to deforestation, 2014.

Koksnes kā dabas resursa saglabāšana ir labākais veids, kā aizsargāt mežus, un tas ir nozīmīgs ieguldījums klimata aizsardzībā. Tāpēc rūpīga koksnes, celulozes un papīra izmantošana ir mūsu pašu zīmola produktu un iepakojuma galvenā prioritāte. Ja vien iespējams, celulozes/papīra/kartona ražošanā mēs izmantojam pārstrādātu materiālu, kas ir ievērojami resursu ziņā efektīvāks. Tomēr, pieņemot lēmumu par pārstrādāta materiāla izmantošanu, ir jāņem vērā visas stabilitātes un drukas attēla prasības.

i Mūsu dalība FSC® iniciatīvā

“Lidl Stiftung & Co. KG” piedalās > [Forest Stewardship Council \(FSC®\)](#) [Vācijā](#). Dalība daudzu ieinteresēto pušu organizācijā FSC® ļauj mums sadarboties ar citiem koksnes piegādes ķēdes dalībniekiem. Mēs gūstam labumu no šā dialoga un sadarbojamies ar citiem biedriem, lai veicinātu ilgtspējīgu mežsaimniecību.

Palmu (palmu kodolu) eļļas stratēģija

Palmu (palmu kodolu) eļļas audzēšana plašā mērogā veicina bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un sekmē klimata pārmaiņas. Tas ir saistīts ne tikai ar lauksaimniecības platību lielumu, bet arī ar to, kā tās tiek apstrādātas. Palmu (palmu kodolu) eļļas plantācijas bieži tiek veidotas, izcērtot pirmatnējos mežus un citas vērtīgas ekosistēmas. Sekas ir arī dažādu augu un dzīvnieku sugu dzīvotņu zudums – daudzas no tām arī ir iekļautas sarkanajā sarakstā¹⁹. 90% palmu (palmu kodolu) eļļas tiek ražoti Dienvidaustrumāzijā, kur līdz pat 50% tropisko lietus mežu izciršana ir saistīta ar šīs izejvielas ražošanu²⁰. Ugunsgrēki pirmatnējo mežu teritorijās izdala CO₂ un kvēpus – tas apdraud iedzīvotājus un gaisa kvalitāti. Mežu izciršana saasina klimata pārmaiņas²¹ (skatīt > **Iepirkuma politika piegādes ķēdēm bez mežu izciršanas**) [[@Lidl VALSTS: ievietojiet saiti](#)]. Platības, kas iegūtas palmu (palmu kodolu) eļļas audzēšanai, bieži tiek apsaimniekotas kā monokultūra, ko arvien vairāk apdraud kaitēkļi. Tādēļ tiek izmantoti pesticīdi un mēslošanas līdzekļi. Tie piesārņo augsni un gruntsūdeņus, tostarp blakus esošajās ekosistēmās¹⁹. Darba standartu apiešana rada veselības apdraudējumu, strādājot eļļas palmu plantācijās. Risku rada arī zemes konflikti vai pat zemes sagrābšana no mazajiem palmu (kodolu) eļļas lauksaimniekiem un pamatiedzīvotāju grupām. Plantāciju strādnieku atalgojuma līmenis parasti ir zemāks par iztikas minimumu, kas palielina bērnu un piespiedu darba risku.

Mēs aktīvi strādājam, lai nepārtraukti uzlabotu palmu (kodolu) eļļas piegādes ķēžu pārredzamību. Veicot ikgadēju piegādātāju aptauju, kas pazīstama kā piegādātāju kartēšana, mēs pārbaudām, vai mūsu piegādātāji ievēro mūsu noteiktās prasības attiecībā uz palmu (kodolu) eļļu, un dokumentējam panākto progresu. Lai to izdarītu, mēs registrējam precīzus daudzumus, sertifikācijas statusu un, ciktāl iespējams, izcelsmes valstis. Tas mums sniedz pārskatu par to, kuras palmu (kodolu) eļļas izcelsme neatbilst mūsu prasībām, un ļauj mums mērķtiecīgi vērsties pie piegādātājiem. Palmu (kodolu) eļļas daudzumi, kas iegūti, veicot piegādātāju kartēšanu, tiek apkopoti kopējā “Lidl Latvija” ziņojumā atkarībā no piegādātāja veida un Roundtable for Sustainable Palmoil (RSPO) piegādes ķēdes modeļa (skat. >[Tirdzniecības modeļi](#)).

Mūsu mērķis: Kopš 2023. finanšu gada beigām mēs iepērkam palmu (palmu kodolu) eļļu ilgtspējīgāk.

- Kopš 2023. finanšu gada beigām palmu (palmu kodolu) eļļa pārtikas produktos un ar tiem saistītās precēs* ir sertificēta vismaz saskaņā ar RSPO standarta līmeni “Segregation”.
- Kopš 2023. finanšu gada beigām palmu (palmu kodolu) eļļas frakcijas un atvasinājumi pārtikas produktos un ar tiem saistītās precēs ir sertificēti vismaz saskaņā ar RSPO standarta līmeni “Mass Balance”.
- Kopš 2023. finanšu gada beigām palmu (palmu kodolu) eļļa nepārtikas precēs ir sertificēta vismaz saskaņā ar RSPO standarta līmeni “Segregation”.

Kopš 2023. finanšu gada beigām palmu (palmu kodolu) eļļas frakcijas un atvasinājumi nepārtikas precēs ir sertificēti vismaz saskaņā ar RSPO standarta līmeni “Mass Balance”.

¹⁹ WWF: Palmöl, 2024.

²⁰ Nature Plans: The environmental impacts of palm oil in context, 2020.

²¹ Greenpeace: Palm oil, 2024.

Eļļas palmas veido aptuveni 40% no pasaules augu eļļas ražošanas²⁰. Palmu (palmu kodolu) eļļa ir daudzu eļļu, tauku un konditorejas izstrādājumu, kā arī kosmētikas, mazgāšanas līdzekļu, tīrīšanas līdzekļu un tīrīšanas līdzekļu sastāvdaļa. “Lidl” sortimentā aptuveni 80% palmu (palmu kodolu) eļļas tiek izmantoti pārtikas produktos un aptuveni 20% – nepārtikas precēs. Palmu (palmu kodolu) eļļas izmantošana ir jāaplūko diferencēti: salīdzinot ar citām augu eļļām, eļļas palmas piedāvā vislielāko ražību no izmantotās platības²². Ja tās ražo ilgtspējīgi, ietekmi uz vidi var mazināt.

Tomēr uzturvērtības un fizioloģisko apsvērumu dēļ var būt lietderīgi izmantot alternatīvas veselīgas augu eļļas, ja vien galaprodukta tehniskā apstrāde ir līdzīga vai tāda pati. Vairāk informācijas skatiet [> Apzināta uztura iepirkuma politika](#) [[@Lidl valsts: ielieciet saiti.](#)]

i Mūsu iesaistīšanās Roundtable on Sustainable Palm Oil

Kopš 2012. gada “Lidl Stiftung & Co. KG” piedalās [> Roundtable on Sustainable Palm Oil \(RSPO\)](#) un kopš 2023. gada mēs aktīvi iesaistāmies RSPO darba grupā Shared Responsibility Working Group un cenšamies ierobežot izejvielu ieguves negatīvo ietekmi uz vidi.

i Mūsu darbs Ilgtspējīgas palmu eļļas forumā

“Lidl Stiftung & Co. Kg” piedalās [> Ilgtspējīgas palmu eļļas forumā \(FONAP e. V.\)](#) un pārstāv “Lidl” valstis Vāciju, Austriju un Šveici. Darbojoties FONAP, mēs piedalāmies sīkzemnieku projektā Indonēzijā, veicinot sīkzemnieku apmācību par ekoloģiskajiem aspektiem un audzēšanas tehnoloģijām, kā arī ģeolokalizāciju, aktīvu alternatīvu ienākumu avotu radīšanu saimniecībām un sieviešu pilnvarošanu šajā nozarē.

²⁰ Nature Plans: The environmental impacts of palm oil in context, 2020.

²² WWF: 8 Things to know about Palm Oil, 2020.

Sojas stratēģija

Sojas ir svarīgs augu olbaltumvielu avots, un to galvenokārt izmanto dzīvnieku barībā, piemēram, vistu barībā. Piemēram, 80% no sojas pupiņu ražas pasaulē izmanto dzīvnieku barībai²³. Pieaugot labklājībai un palielinoties pasaules iedzīvotāju skaitam, visā pasaulē pieaug gaļas patēriņš, un līdz ar to arī pieprasījums pēc sojas kā dzīvnieku barības. Tomēr, ja sojas ražošana turpinās pieaugt līdzšinējā tempā, 16 miljoniem hektāru savannas un 6 miljoniem hektāru tropisko mežu draud pārveide – tas ir apmēram piecas reizes vairāk nekā Šveice²³. Daudzas no šīm apdraudētajām teritorijām atrodas pasaules sugām visbagātākajās ekosistēmās, piemēram, Amazones baseinā, Cerrado vai Atlantijas lietus mežos Brazīlijas austrumu piekrastē. Sojas audzēšana bieži vien ir saistīta ar pamatiedzīvotāju un mazo lauksaimnieku zemes tiesību pārkāpumiem, kā arī diskrimināciju. Masveida ražošana un pieaugošā mehanizācija rada tikai dažas oficiālas darbavietas. Sezonas strādnieki un ražas novākšanas strādnieki ir īpaši vajadzīgi pīķa periodos, kas palielina bērnu un piespiedu darba risku. Darba ņēmēji parasti saņem nepietiekamu atalgojumu, un veselības aizsardzības un drošības pasākumi ir nepietiekami.

²³ WWF: Soja als Futtermittel, 2024.

Mūsu galvenais mērķis ir nostiprināt stingru ilgtspējības sertifikāciju sojas nozarē, kas papildus mežu izciršanas un pārveidošanas novēršanai aptver arī citus ļoti būtiskus ilgtspējības aspektus (piemēram, pesticīdu izmantošanu). Tāpēc mēs atbalstām Donau Soja proteīna partnerību un ilgtspējības sertifikāciju saskaņā ar RTRS vai ProTerra, kā arī ISCC+.

Ja soja nav sertificēta, mēs lūdzam gaļas produktu piegādātājiem dzīvnieku barībai izmantot tikai tādu soju, kas iegūta bez mežu izciršanas. To var verificēt, piemēram, saskaņā ar [> ZDC metodiku](#), ko izstrādājis [> Earthworm Foundation](#) vai [> ProTerra MRV risinājums](#). No 2028. gada – vai arī agrāk, ja tirgus situācija to ļaus, – pilnīgu no mežu izciršanas brīvas sojas izmantošanu dzīvnieku barībā varēs panākt tikai ar šiem īpaši uzticamajiem pierādījumiem. Ja tirgū nav pieejama soja no šīm sistēmām, mūsu piegādātājiem ir jāizveido savi M&V risinājumi saskaņā ar [> Accountability Framework Initiative](#).

Sojas tiešai izmantošanai gaļas, piena vai jogurta aizstājēju produktos līdz 2024. finanšu gada beigām “Lidl” soju iepirks tikai no Eiropas, lai aizsargātu lietotus mežus Dienvidamerikā un Dienvidaustrumāzijā. Gaļas vai desu aizstājējiem un sojas dzērieniem līdz 2025. finanšu gada beigām papildus Eiropas izcelsmei mēs pieprasām obligātu sertifikāciju saskaņā ar Donau Soja/Europe Soy (vēlams), ProTerra, ISCC+, RTRS vai bioloģiskajiem standartiem. Ar papildu sertifikāciju mēs nodrošinām, ka sojas ražošanas procesi tiek kontrolēti un novērtēti saskaņā ar ekoloģiskiem kritērijiem.

Mēs arī vēlamies arvien vairāk integrēt savā sortimentā ilgtspējīgākas alternatīvas dzīvnieku izcelsmes produktiem un tādējādi palielināt augu izcelsmes olbaltumvielu avotu īpatsvaru sava zīmola produktu klāstā. Papildu informāciju skatiet mūsu [Apzināta uztura iepirkuma politikā](#) [\[@Lidl valsts: ielieciet saiti\]](#)

Sadarbība ilgtspējīgākai sojai

“Lidl Stiftung&Co. Kg” piedalās [> Roundtable of Responsible Soy \(RTRS\)](#) un tādējādi var balsot daudzu ieinteresēto pušu lēmumu pieņemšanas procesos organizācijā. Tas ietver arī iesaistīšanos RTRS standarta pārskatīšanā un citu lēmumu pieņemšanā.

Turklāt “Lidl” kā organizācijas [> Donau Soja](#) biedrs atbalsta atbildīgu sojas audzēšanu Eiropā. Tādējādi mēs palīdzam palielināt ilgtspējīgi audzētas sojas tirgus daļu un paplašināt Eiropas sojas izmantošanu mūsu piegādes ķēdēs. Vienlaikus mēs spējam efektīvi risināt sociālās, vides un ekonomiskās problēmas, kas saistītas ar sojas ražošanu un izmantošanu.

Mēs atzinīgi vērtējam to, ka tādas iniciatīvas kā [> Responsible Commodities Facility \(RCF\)](#) ir iesaistītas tādās svarīgās ekosistēmās kā Cerrado Brazīlijā, radot finansiālus stimulus sojas ražošanai, kas nav saistīta ar mežu izciršanu un pārveidi, tieši ar lauksaimniekiem un tādējādi nodrošinot bioloģiskās daudzveidības aizsardzību viņu saimniecību tuvumā. Papildus mežu aizsardzībai mēs uzskatām, ka ir steidzami jāaizsargā arī citas ekosistēmas, piemēram, tā dēvētā [>Other Wooded Lands](#).

Turklāt 2024. gadā kopā ar sojas tirgotājiem un [> Earthworm Foundation](#) mēs uzsākām pilotprojektu par sojas piegādēm bez mežu izciršanas no Brazīlijas uz Vāciju un Lielbritāniju un izmantojām viņu [> ZDC metodiku](#). Tā nodrošina, ka pēc 2020. gada 1. janvāra importētā soja netiek ieviesta no atmežotām vai pārveidotām ekosistēmām.

Rīsu stratēģija

Rīsi ir galvenais pārtikas produkts lielai daļai pasaules iedzīvotāju, proti, 3,5 miljardiem cilvēku. Aptuveni 60% no bada skartajiem cilvēkiem rīsi ir pārtikas vai ienākumu avots²⁴. Vienlaikus rīsu audzēšana rada augstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanās risku un veicina klimata pārmaiņas. Tas ir tāpēc, ka rīsu audzēšana rada 13% no pasaules mēslojuma patēriņa²⁵ un 10-17% no pasaules metāna emisijām²⁶ – neviena cita audzēšanas metode neizdala tik daudz metāna kā slapjā rīsu audzēšana. Turklāt rīsu audzēšanai pasaulē tiek patērēta aptuveni trešdaļa apūdeņošanai patērētā ūdens²⁵. Klimatisko apstākļu dēļ rīsi bieži tiek audzēti reģionos ar augstu ūdens risku, piemēram, Pakistānā.

Rīsi bieži tiek audzēti nelielās saimniecībās. Rīsi parasti tiek audzēti pašu patēriņam. Pārprodukcija tiek pārdota par bieži vien par zemām tirgus cenām, kas nespēj segt ražošanas izmaksas. Tomēr, ja lauksaimnieki ir atkarīgi no ienākumiem, tiek pārdoti arī pašu patēriņam paredzētie rīsi. Sekas: Nepietiekams uzturs, paaugstināts bērnu darba risks, lai nodrošinātu mājāsaimniecību ienākumus, un piespiedu darbs, ko rada augstais atkarības koeficients. Īpaši sievietes kā neaizsargātā grupa ir pakļautas arī nevienlīdzīgai piekļuvei izglītībai un nevienlīdzīgam atalgojumam. Aizsargapģērbs pesticīdu lietošanai parasti ir dārgs, kas nozīmē, ka sīkzemnieki to nevar atļauties un ir pakļauti paaugstinātam veselības riskam audzēšanas un ražas novākšanas laikā.

Līdz 2025. finanšu gada beigām visās “Lidl” valstīs mēs piedāvāsim ilgtspējīgi sertificētus SRP, Fairtrade vai bioloģiskos rīsus.

²⁴ Sustainable Rice Platform: About Rice, 2024.

²⁵ Nature Communications: Sustainable intensification for a larger global rice bowl, 2021

²⁶ SRF: Klimawandel bedroht den Reisanbau, 2023.

Riekstu stratēģija

2023. gadā pasaulē tika saražoti aptuveni 5,37 miljoni tonnu koku riekstu²⁷. Katram riekstu veidam ir nepieciešami atšķirīgi audzēšanas apstākļi: Piemēram, mandeles lielākoties audzē ASV, valriekstus – Ķīnā un ASV, bet Indijas riekstus audzē Nigērijā un Kotdivuārā²⁸. Atkarībā no riekstu veida un izcelsmes atšķirīgo izcelsmes reģionu un audzēšanas metožu dēļ ekoloģiskie un sociālie riski var atšķirties. Ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību apdraud zemes pārveidošana, monokultūru audzēšana un nepareiza mēslošanas līdzekļu un pesticīdu izmantošana. Augkopībai nepieciešamā lielā ūdens patēriņa dēļ sausie reģioni ir ļoti apgrūtināti. Vēl viens risks ir gruntsūdeņu piesārņošana, grauzdējot, tīrot pārstrādes iekārtas vai atbrīvojoties no toksiskām čaumalu eļļām. Lielākā daļa riekstu veidu tiek audzēti nelielās lauksaimniecības struktūrās. Riekstus bieži novāc sezonas strādnieki bez darba līgumiem, kas ir saistīts ar paaugstinātu piespiedu darba risku. Migrējošie darba ņēmēji bieži vien vairākus mēnešus gadā ģimenes grupās ceļo no vienas ražas novākšanas vietas uz otru. Bērni pavada savus vecākus. Šajā laikā viņi nevar apmeklēt skolu. Viņi bieži palīdz laukos. Tas palielina bērnu darba risku. Migrējošo darba ņēmēju nodarbinātības dēļ migrantu ģimeņu bērniem reti ir iespējams apmeklēt skolu, un bērnu darbs ir nopietns risks. Papildus tam ir neatbilstoši darba drošības standarti.

2023. gadā mēs veicām Kotdivuāras izcelsmes Indijas riekstu piegādes ķēdes HRIA kā daļu no mūsu cilvēktiesību uzticamības pārbaudes turpmākās attīstības.

Rezultāti apstiprināja, ka pastāv tiesību pārkāpumi, it īpaši piegādes ķēdes audzēšanas un pārstrādes posmos, attiecībā uz taisnīgu atalgojumu, sieviešu diskrimināciju un darba drošību un veselības aizsardzību darbā.

 Mēs esam apņēmušies līdz 2025. gada beigām izveidot Fairtrade, bioloģisko vai Rainforest Alliance sertificētu riekstu klāstu.

²⁷ Statista: Production of tree nuts worldwide from 2008/2009 to 2022/2023, 2023.

²⁸ INC: Crop Reports, 2023.

Kokvilnas stratēģija

Kokvilnas audzēšana ir saistīta ar darbietilpīgu manuālo ražošanu, jo īpaši pasaules dienvidos. 99% kokvilnas audzētāju dzīvo jaunattīstības valstīs un saražo 75% pasaules kokvilnas. Pesticīdu atliekas gruntsūdeņos un apūdeņošanā, audzējot kokvilnu sausās teritorijās vai izmantojot ķīmiskās vielas pārstrādē, rada risku mūsu saldūdeņiem. Audzēšana monokultūrās un pesticīdu izmantošana apdraud bioloģisko daudzveidību. Strukturālu iemeslu dēļ, piemēram, nepietiekama atalgojuma un bērnu aprūpes un izglītības trūkuma dēļ, kokvilnas audzēšanā un apstrādē plaši izplatīts ir bērnu darbs. Pastāv arī piespiedu darba, diskriminācijas un darba drošības trūkuma risks, jo strādnieki bez aizsardzības saskaras ar kaitīgiem pesticīdiem²⁹.

Kopš 2022. finanšu gada beigām mēs savā tekstilizstrādājumu un cieto izstrādājumu ražošanā izmantojam tikai tādu kokvilnu, kas ir sertificēta saskaņā ar [Global Organic Textile Standard \(GOTS\)](#), [Organic Content Standard \(OCS\)](#) vai [Cotton Made in Africa \(CMiA\)](#)*.

Līdz 2025. finanšu gada beigām mēs vēlamies palielināt bioloģiskās kokvilnas izmantošanu vismaz līdz 20%.

Mūsu darbs tekstilrūpniecības partnerībā

“Lidl” piedalās [> Tekstilrūpniecības partnerības](#) iniciatīvās, lai īstenotu projektus tekstilizstrādājumu piegādes ķēdē. Piemēram, BI BI Supplier Decarbonization ietvaros mēs atbalstām energoefektivitātes pasākumus pie piegādātājiem Bangladešā un Pakistānā, lai palīdzētu tiem samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas. Turklāt ir jāsagatavo sākotnējs pārskats par tekstilrūpniecības ietekmi uz vietējiem iedzīvotājiem divās galvenajās rūpniecības ražotnēs Dakā un Karači.

²⁹ CMiA: World Cotton Day, 2021.

Mūsu starptautiskie izejvielu mērķi

Mūsu izejvielu mērķi

Kā pārtikas mazumtirgotājs mēs apzināmies arī savu atbildību papildus [> trīspadsmit riska izejvielām](#).

Mēs nepārtraukti strādājam pie tā, lai mazinātu izejvielu izmantošanas negatīvo ietekmi. Šim nolūkam mēs izstrādājam visā uzņēmumā saistošas KSA vadlīnijas iepirkumiem un mūsu sadarbības partneriem. Tas ietver arī starptautiskos izejvielu mērķus. Tajās ir definētas skaidras KSA prasības attiecībā uz svarīgāko izejvielu iepirkumiem un noteikts konkrēts īstenošanas termiņš. Tas ietver īpašus sertifikācijas un/vai samazināšanas mērķus attiecībā uz svarīgajām izejvielām mūsu pašu zīmola produktos.

Tiek piemērotas starpvalstu prasības, kuras “Lidl Latvija” īsteno turpmāk norādītajā termiņā atkarībā no izejvielām un vajadzības gadījumā papildina ar saviem mērķiem. Turpmāk tabulā ir norādīti sertifikācijas un samazināšanas mērķi, ko esam noteikuši mūsu svarīgajām izejvielām.

Mūsu izejvielu mērķi

Izejviela		Produkts	Sertifikācijas un mazināšanas mērķi		Mērķa horizonts*
Kokvilna		Tekstilizstrādājumi, cieti izstrādājumi	GOTS, OCS, CmiA, pārstrādāta kokvilna	100 %	2022
			Bioloģiski audzēta kokvilna	20 %	2025
Ziedi un augi		Ziedi, augi	GLOBALG.A.P. ar piebildi GRASP vai līdzīgu (Fairtrade) GLOBALG.A.P. ar piebildi SPRING vai līdzīgu augsta riska valstīs**	100 % 100 %	2021 2026
		Iepakota puķu zeme	Kūdras samazinājums, sastāvā maks. 50% kūdras	100% (akcijas prece)	2025
Olas		Svaigas olas	Vismaz kūti dētas olas	100 %	2025
		Preces ar olām sastāvā	Vismaz kūti dētas olas	100 %	2025
Zivis un gliemji		Savvaļā nozvejotas, bez tunča	MSC; atkarībā no produkta un sertifikācijas standarta pieejamības	100% (pamatsortiments)	2025
				50 % (akcijas prece)	2022
		Akvakultūra	ASC (vēlams), organic (vēlams), GLOBALG.A.P., BAP; ja preces ir pieejamas un ir pieejams sertifikācijas standarts	100% (pamatsortiments)	2025
				50 % (akcijas prece)	2022
		Saldēti produkti, pusfabrikāti, bez tunča	MSC (bez tunča), ASC (vēlams), Bio (vēlams), GLOBALG.A.P., BAP; ja ir pieejamas preces un sertifikācijas standarts; veicināšana, ja iespējams, akcijas precēm	100 %	2025
		Tunča konservi	Konservi (tikai tunča): MSC, Fishery Improvement Project (FIP), FAD free, pole&line	100% (pamatsortiments)	2025
		Kaķu barība	MSC, ASC kaķu barībai variantiem ar zivi	100 %	2022
Kafija		Kapsulas, šķīstošā kafija/kapučiņo (bez spilventiņiem)	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio	100 %	2022
		Kafijas spilventiņi un kafijas dzērieni	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio	100 %	2024
		Grauzdēta kafija	Ja nav sertificēta (Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio), tad jānodrošina, ka netiek veikta mežu izciršana, izmantojot sistēmu, kurā uzskatāmi ņemtas vērā AFi vadlīnijas M&V sistēmām	100 %	2024

* Finanšu gada beigas

** Spānija, Itālija, Grieķija, Portugāle, Ēģipte, Maroka, Izraēla, Čīle un Dienvidāfrika

Mūsu izejvielu mērķi

Izejviela	Produkts	Sertifikācijas un mazināšanas mērķi		Mērķa horizonts*
Kakao	 Preces ar kakao sastāvdaļu	Fairtrade produkta zīmogs, Fairtrade izejvielas zīmogs, Rainforest Alliance, Bio		100% (pārtikas un ar pārtiku saistītas preces)
	Šokolādes tāfelītes	Fairtrade produkta zīmogs, Fairtrade izejvielas zīmogs		100% (pamatsortiments)
Rieksti		Sertificētu riekstu piedāvājuma nodrošināšana; Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio		2025
Augļi un dārzeņi		GLOBALG.A.P. ar piebildi GRASP vai līdzīgs**		100 %
		GLOBALG.A.P. ar piebildi SPRING vai līdzīgs precēm no augsta riska valstīm***		100 %
Palmu (kodolu) eļļa	 Preces ar palmu (palmu kodolu) eļļas sastāvdaļu	RSPO, sertifikācijas modelis: “Segregated”, Bio bioloģiski audzētos produktos		100% (ar pārtiku saistītas preces)
	Preces ar palmu (palmu kodolu) eļļas sastāvdaļu	RSPO, sertifikācijas modelis: “Segregated”, Bio bioloģiski audzētos produktos		100% (pārtika)
	Preces ar palmu (palmu kodolu) eļļu: atvasinājumi vai frakcijas	RSPO, sertifikācijas modelis: “Mass Balance”, Bio bioloģiski audzētos produktos		100% (pārtika un ar pārtiku saistītas preces)
Rīsi		Sertificēti rīsi: Sustainable Rice Platform, Fairtrade, Bio		(pamatsortiments)
Soja	 Sojas produkti (produkti, kuru sastāvdaļa ir soja = piena produkti, desas, gaļas un siera aizstājēji; izņemot sojas mērci)	Sojas kā sastāvdaļas izcelsmei jābūt no Eiropas		100 %
	Veģetārie/vegāniskie aizstājēji (tostarp desu aizstājēji), sojas dzērieni un sojas krēms (sojas krējums)	Sojas izcelsme ir ne tikai Eiropā, bet tā ir jāsertificē arī kā veģetāro/vegānisko aizstājēju produktu sastāvdaļa saskaņā ar šādiem standartiem: RTRS, Donau Soja, Europe Soy, ProTerra, ISCC+, Bio		100 %
	Soja dzīvnieku barībā (netiešā sojas saturs dzīvnieku izcelsmes produktos)	bez mežu izciršanas saskaņā ar šādām sistēmām (ja pieejamas): ZDC vai ProTerra MRV Alternatīvām jāatbilst spēkā esošajām Afi vadlīnijām attiecībā uz M&V sistēmām		100 %

* Finanšu gada beigas

** Piemēram, Bioland, Biopark, Naturland, Fairtrade

*** Spānija, Itālija, Grieķija, Portugāle, Ēģipte, Maroka, Izraēla, Čīle un Dienvidāfrika

Mūsu izejvielu mērķi

Izejviela	Produkts	Sertifikācijas un mazināšanas mērķi		Mērķa horizonts*
Tropiskie augļi	 Banāni	Fairtrade (vēlams), Rainforest Alliance (vēlams), Bio, SCS	Paplašināt sortimentu	2025
	Ananāsi	Fairtrade (vēlams), Rainforest Alliance (vēlams), Bio; Izcelsme Kostarika: SCS	100 %	2022
	Mango	Fairtrade (vēlams), Rainforest Alliance (vēlams), Bio; Izcelsme Izraēla: GLOBALG.A.P. Spring (vai tml.) Dom. Rep./Kostarika: SCS	100 %	2022
	Avokado	Fairtrade (vēlams), Rainforest Alliance (vēlams), Bio; Izcelsme Čīle/Izraēla/Maroka: GLOBALG.A.P. Spring (vai tml.) Izcelsme Dienvidāfrika: SIZA Dom. Rep./Kolumbija: SCS	100 %	2022
	Vinogas	Ekspansija Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio, SIZA	Paplašināt sortimentu	2025
Tēja	 Zaļā, melnā un Rooibos tēja	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio	100 %	2023
	Zāļu un augļu tēja	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio, ja ir pieejams sertifikācijas standarts	50%	2022
Sula	 Atdzesēta apelsīnu sula (ja izejviela no ārpus Eiropas valstīm)	Fairtrade, Rainforest Alliance, Bio	100 %	2022

* Finanšu gada beigas

Mūsu izejvielu mērķi

Izejviela	Produkts	Sertifikācijas un mazināšanas mērķi		Mērķa horizonts*
Koksne/ Celuloze	 Iepakojumi un preces ar celulozes sastāvdaļu	Pārstrādāts materiāls, ja svaiga šķiedra FSC (vēlams), PEFC izņēmuma gadījumā	100% (nepārtikas preces)	2024
	Iepakojumi ar celulozes sastāvdaļu	Pārstrādāts materiāls, ja svaiga šķiedra FSC (vēlams), PEFC izņēmuma gadījumā	100% (pārtika un augļi, dārzeņi)	2025
	Iepakojumi un preces ar celulozes sastāvdaļu	Pārstrādāts materiāls, ja svaiga šķiedra FSC (vēlams), PEFC izņēmuma gadījumā	100% (ar pārtiku saistītas preces)	2024
	Virtuves un higiēnas papīra izstrādājumi	Pārstrādājamās daļas palielināšana (iespējams arī hibrīdpapīrs)	15 % (pamatsortiments)	2025
	Kokogles/briketes	Deklarācija: Izcelsmes valsts un koksnes veidi uz iepakojuma	100 %	2021
	Kokogles/briketes	FSC (vēlams), PEFC, Nordic Swan (vēlams, ja piegādes ķēde ir FSC sertificēta), iepirkta Earthworm projekta ietvaros	100 %	2025
Kaučuks	 Preces ar kaučuka sastāvdaļu	Mežu neizciršanas nodrošināšana ar sistēmu, kas ir atzīta ar GPSNR, WWF, FSC vai Rainforest Alliance. Alternatīvā pierādāmi jāņem vērā AFi vadlīnijas M&V sistēmām.	100% (nepārtikas un ar pārtiku saistītas preces)	2024
	Preces ar kaučuka sastāvdaļu	Kaučuka sastāvdaļa ir FSC (vēlams) vai PEFC sertificēta	50% (sortimenta paplašināšana līdz 75% līdz 2027. gadam)	2024
Plastmasa	 Iepakojumi	Maksimālas pārstrādājamības nodrošināšana	100 %	2025
	Iepakojumi	Pārstrādātu materiālu īpatsvara palielināšana	25 %	2025
Liellopi	 Dienvidamerikas un citas augsta riska valstu izcelsmes liellopu gaļa	Nodrošināt, ka netiek veikta mežu izciršana, izmantojot GRISB atzītu sistēmu vai sistēmu, kurā uzskatāmi ņemtas vērā AFi vadlīnijas attiecībā uz M&V sistēmām	100 %	2024

* Finanšu gada beigas

Mūsu izejvielu mērķi

Izejviela	Produkts	Sertifikācijas un mazināšanas mērķi		Mērķa horizonts*
Putnu gaļa	 Broileri	No uzlabotiem turēšanas apstākļiem ar samazinātu ganāmpulka blīvumu un lēnāk augošām šķirnēm	Sortimenta paplašināšana (pamatsortiments)	2026
Viskoze	Tekstilizstrādājumi, cieti izstrādājumi	Pārstrādāta vai sertificēta: EcoVero no Lenzing, LIVAEKO no Birla	100 %	2021
Dabīga āda	Tekstilizstrādājumi/apavi, cieti izstrādājumi	Pārstrādāta vai sertificēta: Leather Working Group atbilstoši zelta vai sudraba standartam	100 %	2021
Vilna	Tekstilizstrādājumi	Pārstrādāta vai sertificēta: RWS, GCS, SFA, GOTS, GRS, RCS; aizliegums izmantot angoras vilnu un merino vilnu; jērāda tikai ar pierādījumu, ka tā ir pārtikas rūpniecības blakusprodukts	100 %	2022
Dūnas	Tekstilizstrādājumi, rūpniecības preces	Pārstrādāta vai sertificēta: DownPass, RDS, GOTS, GRS vai RCS; aizliegums iegūt dūnas no dzīviem putniem vai piespiedu kārtā barotiem putniem	100 %	2022
Īsta kažokāda	Tekstilizstrādājumi, rūpniecības preces	Īstu kažokādu izmantošana ir aizliegta kā daļa no mūsu dalības "Fur Free Retailer" programmā		
Poliesters	Tekstilizstrādājumi	Pārstrādāta vai sertificēta: GRS, RCS, RMC, Eucertplast, Blauer Engel, SCS	100 %	2030

* Finanšu gada beigas

Glosārijs

Glosārijs

Accountability Framework initiative (Afi)	Accountability Framework Initiative (AFi) ir sadarbības programma, kuras mērķis ir aizsargāt mežus, citas dabiskās ekosistēmas un cilvēktiesības, padarot ētisku ražošanu par standartu. Lai panāktu šīs izšķirošās pārmaiņas, AFi veicina un atbalsta pārskatatbildības sistēmas īstenošanu, kas ir detalizēts ceļvedis mērķu noteikšanai, pasākumu īstenošanai un ziņošanai par progresu ētisku piegādes ķēžu jomā. Iniciatīvu vada AFi koalīcija – vides un cilvēktiesību organizāciju grupa no visas pasaules, kas izstrādājusi pārskatatbildības sistēmu un ir apņēmusies pozitīvi ietekmēt lauksaimniecību un mežsaimniecību ³⁰ .
AFi Operational Guidance for Monitoring and Verification	Šajās vadlīnijās ir ietverti monitoringa un verifikācijas (M&V) standarti un labā prakse saistībā ar uzņēmumu saistībām attiecībā uz jautājumiem, kas ietilpst pārskatatbildības sistēmas darbības jomā. Tās ir vērstas uz ietekmi uz vidi un sociālo jomu, kas saistīta ar izejvielu ieguvī un pārstrādi. Vispārīgās vadlīnijas attiecas uz plašu preču klāstu un kontekstu, un tās var pielāgot, izstrādājot vai pieņemot kontekstam specifiskas M&V sistēmas, rīkus un procesus. ³¹
Cotton made in Africa (CmiA)	“Cotton made in Africa” ir iniciatīva, kuras mērķis ir uzlabot sociālos, ekonomiskos un ekoloģiskos apstākļus kokvilnas ražošanā Āfrikā. Iniciatīvu organizē Aid by Trade Foundation. Iesaistītie tekstilrūpniecības uzņēmumi īpaši pieprasa ilgtspējīgi ražotu kokvilnu un tirgo to ar marķējumu “Cotton made in Africa”. Uzņēmumi maksā licences maksu par marķējumu, kas tiek reinvestēta audzēšanas reģionos. Garantētais kokvilnas iepirkums mudina lauksaimniekus audzēt ilgtspējīgu kokvilnu, un pārdošana nodrošina viņiem drošus ienākumus. ³²

Donau Soja	Donau Soja ir Eiropas bezpeļņas dalīborganizācija, kurā ir iesaistītas daudzas ieinteresētās puses un kura ir iesaistīta Eiropas proteīnu apgādes pārejā, un tā it īpaši cenšas ražot soju bez ĢMO. ³³
Earthworm Foundation	Earthworm Foundation ir bezpeļņas organizācija, kas kopā ar saviem biedriem un partneriem strādā, lai padarītu vērtību ķēdes par kopienu un ekosistēmu labklājības virzītājspēku. Earthworm palīdz definēt politiku, kas nosaka, ko uzņēmums vēlas saviem produktiem, palīdz nodrošināt pārredzamību, izsekojamību, sūdzību pārvaldību, uzraudzību un verifikāciju, kā arī strādā ar piegādātājiem un atbalsta labāku praksi kritiskajos piegādes reģionos. ³⁴
Ethical Tea Partnership (ETP)	ETP izveidoja tējas uzņēmumu grupa, lai labāk izprastu riskus tējas piegādes ķēdē. Tagad ETP ir globāla dalīborganizācija, kas veicina sadarbību ar vietējām kopienām, uzņēmumiem, valdībām un pilsonisko sabiedrību, lai veicinātu ilgtermiņa sistemātiskas pārmaiņas tējas audzēšanā un ražošanā. ³⁵
Fairtrade	<i>Fairtrade</i> iestājas par labākiem darba un dzīves apstākļiem sīkzemniekiem un darbiniekiem pasaules dienvidu valstīs. <i>Fairtrade</i> vienojas par stabilām minimālajām cenām, tostarp <i>Fairtrade</i> piemaksu (prēmiju) kopienas projektiem, regulētiem darba apstākļiem un videi draudzīgas audzēšanas veicināšanu. Šim nolūkam 1997. gadā dažādu valstu attīstības palīdzības organizācijas apvienojās, lai izveidotu jumta organizāciju FLO (tagad: “Fairtrade International”) un apvienoja to individuālos standartus vienotā standartā. 2002. gadā tika ieviests kopējais Fairtrade zīmogs. Aiz tā stāv vispārīgie standarti (sīkzemnieku organizācijām, plantāciju vai līgumsaimniecībām), produktu standarti, kas nosaka konkrētiem produktiem piemērojamus noteikumus, un tirgotāju standarts (Trader Standard), kas ietver noteikumus tirgotājiem un ražotājiem (tostarp noteikumus par maksājumu metodēm vai jauktiem produktiem). ³⁶

³⁰ Accountability Framework: Home, 2024.

³¹ Accountability Framework: Operational Guidance on Monitoring and Verification, 2023.

³² Utopia: Cotton made in Africa: Das steckt hinter der nachhaltigen Baumwolle, 2023.

³³ Donau Soja: Über uns, 2024.

³⁴ Earthworm: About us, 2024.

³⁵ Ethical Tea Partnership: About Us, 2024.

³⁶ Fairtrade: Was ist Fairtrade?, 2024.

Glosārijs

Forest Stewardship Council (FSC)*	FSC® tika dibināta 1993. gadā un kopš tā laika darbojas kā neatkarīga organizācija, lai veicinātu videi draudzīgu, sociāli izdevīgu un ekonomiski dzīvotspējīgu mežu apsaimniekošanu. Tādējādi ar FSC® marķējumu tiek apzīmēti koksnes vai papīra izstrādājumi, kas atbilst tādiem kritērijiem kā pamatiedzīvotāju grupu aizsardzība, bioloģiskās daudzveidības un mežu ar augstu dabas aizsardzības vērtību saglabāšana vai ģenētiski modificētu organismu aizliegums. FSC® piešķir dažādus zīmogus atkarībā no sertificētas celulozes īpatsvara izstrādājumā vai pārstrādāta materiāla izmantošanas ³⁷ .
*FSC® N001585	
Ilgtspējīga kakao forums	Vācijas valdība, ko pārstāv Federālā ekonomiskās sadarbības un attīstības ministrija (BMZ) un Federālā pārtikas un lauksaimniecības ministrija (BMEL), Vācijas konditorejas izstrādājumu ražotāji, Vācijas pārtikas tirdzniecības nozare un pilsoniskā sabiedrība ir apvienojuši spēkus forumā “Nachhaltiger Kakao e.V.” Kopīgi kā tā dēvēta daudzu ieinteresēto pušu iniciatīva tās cenšas uzlabot kakao audzētāju un viņu ģimeņu dzīves apstākļus, saglabāt un aizsargāt dabas resursus un bioloģisko daudzveidību kakao audzēšanas valstīs, kā arī palielināt kakao, kas sertificēts saskaņā ar ilgtspējības standartiem, audzēšanu un tirdzniecību. Šim nolūkam foruma dalībnieki cieši sadarbojas ar kakao ražotājvalstu valdībām. ³⁸

Ilgtspējīgas palmu eļļas forums (FONAP)	Ilgtspējīgas palmu eļļas forums (FONAP) ir daudzu ieinteresēto pušu partnerība (MAP), ko veido vairāk nekā piecdesmit uzņēmumi, asociācijas, nevalstiskās organizācijas, Vācijas Federālā pārtikas un lauksaimniecības ministrija (BMEL) un Vācijas Federālā ekonomiskās sadarbības un attīstības ministrija (BMZ). FONAP sekretariāts atrodas Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. FONAP e.V. mērķis ir veicināt ilgtspējīgas lauksaimniecības piegādes ķēdes, īpašu uzmanību pievēršot palmu eļļai. Kopš dibināšanas 2015. gadā FONAP ir apņēmusies veicināt ilgtspējīgu palmu eļļas audzēšanu izcelsmes valstīs. Mērķis ir palielināt sertificētas ilgtspējīgas palmu eļļas iepirkšanu pārtikai, dzīvnieku barībai un ķīmiskajiem produktiem, kā arī ņemt vērā un piemērot cilvēktiesības visā piegādes ķēdē. ³⁹
Global Organic Textile Standard (GOTS)	<i>Global Organic Textile</i> standartu (GOTS) ir izstrādājusi starptautiska standartu organizācija, kas iestājas par videi nekaitīgu un sociāli atbildīgu tekstilizstrādājumu ražošanu. Zīmogs apzīmē pasaulē vienotu, kontrolējamu, sociālu un ekoloģisku standartu. Šo zīmogu saņem tikai tekstilizstrādājumi, kuru sastāvā vismaz 70 procenti ir bioloģiski ražotas dabiskās šķiedras. Turklāt visa tekstilizstrādājumu ražošanas ķēde tiek sertificēta neatkarīgi. Tāpat visus izstrādājumus var izsekot un pārbaudīt publiskā datubāzē. ⁴⁰
Human Rights Impact Assessment (HRIA)	Ietekmes uz cilvēktiesībām novērtējums (HRIA) raksturo ietekmes uz cilvēktiesībām novērtējumu kā procesu, kura mērķis ir sistemātiski identificēt, prognozēt un reaģēt uz uzņēmējdarbības, valdības politikas vai tirdzniecības nolīguma iespējamo ietekmi uz cilvēktiesībām. ⁴¹

³⁷ FSC: Forest Stewardship Council, 2023.

³⁸ Forum Nachhaltiger Kakao: Über uns, 2024.

³⁹ Forum Nachhaltiges Palmöl: Portrait FONAP, 2024.

⁴⁰ GOTS: Global Organic Textile Standard, 2020.

⁴¹ The Danish Institute for Human Rights: Introduction to human rights impact assessment, 2023.

Glosārijs

Piegādes ķēdes uzticamības pārbaudes likums (LkSG)	Likums par uzņēmumu uzticamības pārbaudi piegādes ķēdēs (LkSG) ir pirmais juridiski saistošais regulējums par uzņēmumu atbildību par cilvēktiesību ievērošanu piegādes ķēdēs. Konkrēti, LkSG uzliek par pienākumu uzņēmumiem savās piegādes ķēdēs pienācīgi ievērot cilvēktiesības un noteiktus vides uzticamības pārbaudes pienākumus. Izpildāmie pienākumi ir diferencēti atkarībā no faktiskās ietekmes jomas atkarībā no tā, vai tas ir paša uzņēmuma uzņēmējdarbības struktūrvienība, tiešs līgumpartneris vai netiešāks piegādātājs. No 2023. gada 1. janvāra likums ir piemērojams uzņēmumiem, kuros ir vismaz 3000 darbinieku. ⁴³
Monitoringa un verifikācijas sistēmas (M&V)	Monitoringa un verifikācijas sistēmas ir stratēģijas pret mežu izciršanu, pārveidošanu un cilvēktiesību pārkāpumiem piegādes ķēdēs. Monitorings ir nepārtraukta datu vākšana, lai novērtētu un dokumentētu progresu, sniegumu un atbilstību. Monitoringa sistēmas ļauj uzņēmumiem pārvaldīt un izsekot savu darbību un piegādes ķēžu rezultātus attiecībā uz saviem mērķiem un citiem tirgus, juridiskajiem vai regulatīvajiem pienākumiem. Verifikācija ir svarīga, lai novērtētu un pierādītu atbilstību un sniegumu saistībā ar mežu neizciršanas, nepārveidošanas un cilvēktiesību ievērošanas principiem. Tā paredzēta uzraudzības rezultātu apstiprināšanai, lai šai informācijai varētu uzticēties. Verifikācija jāveic neatkarīgā un pārredzamā ārējā procesā. ⁴⁴
Ar pārtiku saistītas preces “Near Food”	Kosmētika, mazgāšanas līdzekļi, tīrīšanas līdzekļi, mājdzīvnieku barība, papīrs, plēves, higiēnas preces, tabaka, mājsaimniecības preces (baterijas, ogles, svecas, šķiltavas, smērvielas, iepirkumu maisiņi).
Nepārtikas preces “Non Food”	Tekstilizstrādājumi un ierīces

Organic Content Standard (OCS)	Bioloģiskās lauksaimniecības satura standarts (OCS) ir starptautisks brīvprātīgs standarts, kas ļauj pārbaudīt piegādes ķēdi materiāliem, kuru izcelsme ir saimniecībās, kas sertificētas saskaņā ar atzītiem valsts bioloģiskās lauksaimniecības standartiem. Standartu izmanto, lai pārbaudītu bioloģiski audzētu izejvielu apriti no saimniecības līdz galaproduktam. Atsevišķas ražotnes sertificē neatkarīgas, trešās puses sertificēšanas iestādes ikgadējo revīziju ietvaros. Materiālu izseko no plantācijas līdz galaproduktam saskaņā ar Tekstilrūpniecības biržas satura deklarācijas standarta (CCS) prasībām. ⁴⁵
Other Wooded Lands	Citas apmežotas platības ir platības, kurās koku vainagu klāj 5-10% koku, kas augstāki par pieciem metriem, vai vairāk nekā 10% koku vainagu, ja tiek iekļauti arī mazāki koki, krūmi un krūmāji. ⁴⁶
Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes (PEFC)	PEFC ir pasaulē lielākā neatkarīgā ilgtspējīgas mežsaimniecības sertifikācijas sistēma. Ir pierādīts, ka koksnes un papīra izstrādājumi ar PEFC zīmogu ir iegūti ekoloģiski, ekonomiski un sociāli ilgtspējīgā mežu apsaimniekošanā. ⁴⁷
ProTerra MRV risinājums	ProTerra MRV standarts nodrošina sistemātisku pieeju organizācijas rūpības pienākumu novērtēšanai un pārbaudei un atbalsta ziņošanu par rūpības pienākumiem piegādes ķēdē un aspektiem, kas saistīti ar mežu izciršanas novēršanu. Tā pamatā ir uzņēmuma vadības sistēmas atbilstības ilgtspējības prasībām pārbaude piegādes ķēdē, izmantojot neatkarīgu trešo personu veiktus auditus. Saimnieciskās darbības veicēji, kas ir pārbaudīti saskaņā ar šo standartu, ir apņēmušies izveidot ekonomiski un ekoloģiski ilgtspējīgu un sociāli atbildīgu piegādes ķēdi. ⁴⁸

⁴³ Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle: Das Lieferkettensorgfaltspflichtengesetz im Überblick, 2024.

⁴⁴ Accountability Framework: Monitoring and Verification, 2023.

⁴⁵ Textile Exchange: Organic Content Standard, 2023.

⁴⁶ The Forest Resources Assessment Programme: 2.3 Other wooded land, 2024.

⁴⁷ PEFC: Was ist PEFC?, 2024.

⁴⁸ ProTerra Foundation: ProTerra Monitoring and Verification (MRV) Standard and the European Regulation on deforestation-free commodities, 2024.

Glosārijs

Rainforest Alliance (RA)	Rainforest Alliance (RA) tika dibināta 1987. gadā ar mērķi saglabāt bioloģisko daudzveidību un veicināt ekoloģiski ilgtspējīgu un sociāli taisnīgu lauksaimniecības un mežsaimniecības praksi vairāk nekā 60 valstīs. Pamatojoties uz “Rainforest Alliance Sustainable Agriculture Standard”, tā piešķir patērētāju marķējumu ar zaļo vārdīti. Šā standarta pamatā ir cilvēktiesību kritēriji, piemēram, izglītības pieejamība vai bērnu darba aizliegums, kā arī ekoloģiskās prasības, piemēram, ūdeņu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība. ⁴⁹ 2018. gadā RA apvienojās ar UTZ sertifikācijas programmu.
Responsible Commodities Facility (RCF)	Atbildīgu preču mehānisms (RCF) ir iniciatīva, kuras mērķis ir veicināt atbildīgas sojas ražošanu un tirdzniecību Brazīlijā, izveidojot finansiāli ilgtspējīgu instrumentu, kas stimulē lauksaimniekus un palīdz apmierināt augošo starptautisko pieprasījumu pēc piegādes ķēdēm, kurās netiek veikta mežu izciršana. ⁵⁰
Roundtable of Sustainable Palm Oil (RSPO)	2004. gadā Pasaules Dabas fonda un citu organizāciju dibinātā RSPO ir globāla organizācija, kuras mērķis ir padarīt palmu eļļas nozari ilgtspējīgāku. Kopš tā laika organizācija ir izstrādājusi virkni vides un sociālo kritēriju, kas jāievēro uzņēmumiem, lai ražotu RSPO sertificētu ilgtspējīgu palmu eļļu (CSPO). Šie pasākumi palīdz mazināt palmu eļļas ražošanas negatīvo ietekmi uz vietējo vidi, savvaļas dzīvniekiem un augiem un kopienām. ⁵¹
Round Table on Responsible Soy Association (RTRS)	2006. gadā Čīlē, Šveicē, dibinātā RTRS - Round Table on Responsible Soy Association - ir bezpeļņas organizācija, kas veicina atbildīgas sojas ražošanas, tirdzniecības un izmantošanas izaugsmi. RTRS sadarbojas ar ieinteresētajām pusēm sojas vērtību ķēdē no ražošanas līdz pat patēriņam. Tas tiks panākts, izveidojot globālu platformu daudzu ieinteresēto pušu dialogam par atbildīgu soju un izstrādājot, ieviešot un pārskatot globālu sertifikācijas standartu. ⁵²

Save the Children	Save the Children ir vecākā un lielākā neatkarīgā bērnu tiesību aizsardzības organizācija pasaulē. Vācijā un aptuveni 120 citās valstīs tā dara visu, kas ir tās spēkos, lai bērni varētu augt un mācīties droši un veselīgi - pat krīzes laikā. ⁵³
Sustainable Rice Plattform (SRP)	SRP 2011. gadā kopīgi uzsāka ANO Vides programma (UNEP) un Starptautiskais rīsu pētniecības institūts (IRRI), kā arī pētniecības un privātā sektora partneri. SRP ir globāla daudzu ieinteresēto pušu alianse, kurā ir vairāk nekā 100 institucionālo dalībnieku, kas ir apņēmušies uzlabot sīkzemnieku iztikas līdzekļus, samazināt rīsu ražošanas sociālo, vides un klimata ietekmi un atvieglot ilgtspējīgi ražotu rīsu ieviešanu tirgū. 2015. gadā SRP ieviesa pasaulē pirmo brīvprātīgo standartu ilgtspējīgai rīsu audzēšanai. ⁵⁴
Tekstilrūpniecības partnerība	Tekstilrūpniecības partnerība ir daudzu ieinteresēto pušu iniciatīva, kas apvieno visus attiecīgos dalībniekus, t. i., uzņēmumus, asociācijas, nevalstiskās organizācijas, standartizācijas organizācijas, tekstilrūpniecības nozares arodbiedrības un Vācijas federālo valdību. Tie kopīgi strādā pie risinājumiem, lai uzlabotu sociālās un vides problēmas globālajās tekstilizstrādājumu piegādes ķēdēs. ⁵⁵
WWF ūdens un bioloģiskās daudzveidības filtrs	Tekstilrūpniecības partnerība ir daudzu ieinteresēto pušu iniciatīva, kas apvieno visus attiecīgos dalībniekus, t. i., uzņēmumus, asociācijas, nevalstiskās organizācijas, standartizācijas organizācijas, tekstilrūpniecības nozares arodbiedrības un Vācijas federālo valdību. Tie kopīgi strādā pie risinājumiem, lai uzlabotu sociālās un vides problēmas globālajās tekstilizstrādājumu piegādes ķēdēs. ⁵⁶

⁴⁹ Rainforest Alliance: Über uns, 2023.

⁵⁰ Sustainable Investment Management: Responsible Commodities Facility, 2024.

⁵¹ RSPO: Who we are, 2024.

⁵² RTRS: About RTRS, 2024.

⁵³ Save the Children: Über uns, 2024.

⁵⁴ Sustainable Rice Platform: About Us, 2024.

⁵⁵ Bündnis für nachhaltige Textilien: Das Bündnis im Portrait, 2024.

⁵⁶ WWF: WWF Risk Filter Suite, 2024.

Glosārijs

ZDC metodika	ZDC (Zero Deforestation and Conversion) metodika, ko izstrādājusi NVO Earthworm, ir protokols mežu izciršanas un pārveidošanas riska novērtēšanai sojas piegādes ķēdē. Tiek pārbaudīts, vai sojas fiziskā plūsma no audzēšanas apgabala līdz kravas kuģim atbilst ZDC metodikas kritērijiem. Šim nolūkam pēc 2020. gada 1. janvāra nedrīkst būt notikusi ne likumīga, ne nelikumīga dabisko ekosistēmu atmežošana vai pārveidošana. Izmantojot ZDC metodiku, tiek iesaistīti tirgotāji, kartēti smalcinātāji, izsekota sojas plūsma no kravas atpakaļ uz izcelsmes kopienām, novērtēta informācija un visbeidzot ⁵⁷ apstiprināta krava, ja ir pierādīts, ka tajā nav notikusi mežu izciršana.
---------------------	--

⁵⁷ Earthworm: Zero Deforestation and Conversion Methodology, 2022.

Avoti

Avoti

Accountability Framework:

Home

<https://accountability-framework.org/>
(Stand: 2024)

Accountability Framework:

Monitoring & Verification

https://accountability-framework.org/fileadmin/uploads/afi/Documents/Topic_Summaries/TS_Monitoring_Verification.pdf
(publicēts: 2023)

Accountability Framework:

Operational Guidance on Monitoring and Verification

https://accountability-framework.org/fileadmin/uploads/afi/Documents/Operational_Guidance/OG_Monitoring_Verification-2020-5.pdf
(versija: 2024)

Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (BAFA):

Das Lieferkettensorgfaltspflichtengesetz im Überblick

[https://www.bafa.de/DE/Lieferketten/Ueberblick/ueberblick_node.html#doc1469782b](https://www.bafa.de/DE/Lieferketten/Ueberblick/ueberblick_node.html#doc1469782bodyText2)
odyText2
(versija: 2024)

Bündnis für nachhaltige Textilien:

Das Bündnis im Portrait

<https://www.textilbuendnis.com/>
(versija: 2024)

CMIA:

World Cotton Day

<https://cottonmadeinafrica.org/news/impact-studie/>
(publicēts: 2021)

Donau Soja:

Über uns

<https://www.donausoja.org/de/organisation/>
(versija: 2024)

Earthworm:

Zero Deforestation and Conversion (ZDC) Methodology

<https://www.earthworm.org/pages/zero-deforestation-conversion-methodology>
(versija: 2024)

Earthworm:

About Us

<https://www.earthworm.org/about-us>
(versija: 2024)

Ethical Tea Partnership:

About Us

<https://etp-global.org/about-us/>
(versija: 2024)

Fairtrade Deutschland:

Geschlechtergerechtigkeit im Fokus

<https://www.fairtrade-deutschland.de/was-ist-fairtrade/arbeitschwerpunkte/geschlechtergerechtigkeit>
(versija: 2024)

Fairtrade:

Fairtrade Kakao

<https://www.fairtrade-deutschland.de/produkte/kakao/hintergrund-fairtrade-kakao>
(versija: 2021)

Fairtrade:

Was ist Fairtrade?

<https://www.fairtrade-deutschland.de/was-ist-fairtrade>
(versija: 2024)

FAO:

Ending Extreme Poverty in Rural Areas

<https://www.fao.org/3/CA1908EN/ca1908en.pdf>
(versija: 2018)

Fibre2Fashion:

Fashionable fabrics leading to deforestation

<https://www.fibre2fashion.com/industry-article/7365/fashionable-fabrics-leading-to-deforestation>
(publicēts: 2014)

Ilgspējīga kakao forums:

Über uns

<https://www.kakaoforum.de/ueber-uns/das-forum-nachhaltiger-kakao/>
(versija: 2024)

Ilgspējīgas palmu eļļas forums:

Portrait FONAP

<https://forumpalmoel.org/portrait-fonap/>
(versija: 2024)

Ilgspējīgas palmu eļļas forums:

Zertifizierung von Palmöl

<https://forumpalmoel.org/zertifizierung/>
(versija: 2024)

Avoti

FSC:

Forest Stewardship Council

<https://www.fsc-deutschland.de/de-de/der-fsc>

(versija: 2023)

GOTS:

Global Organic Textile Standard

https://global-standard.org/images/resource-library/documents/standard-and-manual/GOTS_Version_6.0_DE.pdf

(versija: 2020)

Greenpeace:

Landwirtschaft und Klima

<https://www.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/Landwirtschaft/WWF-Studie-Kulinarischer-Kompass-Wasser.pdf>

(publicēts: 2008)

Greenpeace:

Palm oil

<https://www.greenpeace.org.uk/challenges/palm-oil/>

(versija: 2024)

INA:

Rohstoffexpertise der INA

<https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/ueber-ina/rohstoffexpertise>

(versija: 2024)

INC:

Crop Reports

<https://inc.nutfruit.org/category/news/crop-reports/>

(publicēts: 2023)

Initiative for Sustainable Agricultural Supply Chains:

Factsheet

https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/fileadmin/INA/Ueber_die_Initiative/Factsheet_INA_GIZ_en.pdf

(publicēts: 2019)

Initiative für Nachhaltige Agrarlieferketten:

Über INA

<https://www.nachhaltige-agrarlieferketten.org/ueber-ina>

(versija: 2024)

Mukhopadhyay & Mondal:

Cultivation, Improvement, and Environmental Impacts of Tea

<https://oxfordre.com/environmentalscience/display/10.1093/acrefore/9780199389414.001.0001/acrefore-9780199389414-e-373>

(publicēts: 2017)

Nature Communications:

Sustainable intensification for a larger global rice bowl

<https://www.nature.com/articles/s41467-021-27424-z>

(publicēts: 2021)

Nature Plans:

The environmental impacts of palm oil in context

<https://www.nature.com/articles/s41477-020-00813-w#citeas>

(publicēts: 2020)

Our World in Data:

Forests and Deforestation

<https://ourworldindata.org/drivers-of-deforestation#is-our-appetite-for-soy-driving-deforestation-in-the-amazon>

(versija: 2021)

Panhuysen & de Vries:

Coffee Barometer

https://coffeebarometer.org/documents_resources/coffee_barometer_2023.pdf

(publicēts: 2023)

PEFC:

Was ist PEFC?

<https://www.pefc.de/pefc-siegel/>

(versija: 2024)

ProTerra Foundation:

ProTerra Monitoring and Verification (MRV) Standard and the European Regulation on deforestation-free commodities

<https://www.proterrafoundation.org/news/proterra-monitoring-and-verification-mrv-standard-and-the-european-regulation-on-deforestation-free-commodities1/>

(versija: 2024)

Rainforest Alliance:

Über uns

<https://www.rainforest-alliance.org/de/uber-uns/>

(versija: 2023)

RSPO:

Who we are

<https://rspo.org/who-we-are/>

(versija: 2024)

RTRS:

About RTRS

<https://responsiblesoy.org/about-rtrs?lang=en>

(versija: 2024)

Avoti

Save the Children:

Über uns

<https://www.savethechildren.de/informieren/ueber-uns/>

(versija: 2024)

SRF:

Klimawandel bedroht den Reisanbau

<https://www.srf.ch/news/international/grundnahrungsmittel-reis-klimawandel-bedroht-den-reisanbau>

(versija: 2023).

Statista: Production of tree nuts worldwide from 2008/2009 to 2022/2023

<https://www.statista.com/statistics/1030933/tree-nut-global-production/>

(publicēts: 2023)

Statista:

Tea production worldwide from 2006-2022

<https://www.statista.com/statistics/264188/production-of-tea-by-main-producing-countries-since-2006/>

(publicēts: 2024)

Sustainable Investment Management:

Responsible Commodities Facility

<https://sim.finance/responsible-commodities-facility/>

(versija: 2024)

Sustainable Rice Platform:

About Us

<https://sustainablerice.org/about-us/>

(versija: 2024)

Sustainable Rice Platform:

About Rice

<https://sustainablerice.org/about-rice/>

(versija: 2024)

Textile Exchange:

Organic Content Standard

<https://textileexchange.org/standards/organic-content-standard/>

(versija: 2023)

The Danish Institute for Human Rights:

Introduction to human rights impact assessment

<https://www.humanrights.dk/tools/human-rights-impact-assessment-guidance-toolbox/introduction-human-rights-impact-assessment>

(versija: 2023)

The Forest Resources Assessment Programme:

2.3 Other wooded land

https://www.fao.org/4/ad665e/ad665e03.htm#P210_10728

(versija: 2024)

Umwelt Bundes Amt:

Globale Landflächen und Biomasse

https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/479/publikationen/globale_landflaechen_biomasse_bf_klein.pdf

(publicēts: 2013)

US Department of State:

2020 Trafficking in Persons Report

<https://www.state.gov/reports/2020-trafficking-in-persons-report/>

(publicēts: 2020)

Utopia:

Cotton made in Africa: Das steckt hinter der nachhaltigen Baumwolle

<https://utopia.de/ratgeber/cotton-made-in-africa-das-steckt-hinter-der-nachhaltigen-baumwolle/>

(versija: 2023)

Voice Network:

Cocoa Barometer

<https://voicenetwork.cc/wp-content/uploads/2020/12/2020-Cocoa-Barometer.pdf>

(versija: 2020)

WWF:

8 Things to know about Palm Oil

<https://www.wwf.org.uk/updates/8-things-know-about-palm-oil>

(versija: 2024)

WWF:

Entwaldungs- und umwandlungsfreie Lieferketten

<https://www.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/Amazonas/WWF-Studie-Entwaldungs-und-umwandlungsfreie-Lieferketten.pdf>

(publicēts: 2022)

WWF:

Wasserverbrauch und Wasserknappheit

<https://www.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/Landwirtschaft/WWF-Studie-Kulinarischer-Kompass-Wasser.pdf>

(versija: 2021)

Avoti

WWF:

Cocoa

https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/cocoa/#:~:text=Cocoa%20%7C%20WWF&text=Everyone%20loves%20chocolate%20%2D%20and%20demand,and%20on%20the%20world%27s%20forests

(versija: 2024)

WWF:

Soja als Futtermittel

<https://www.wwf.de/themen-projekte/landwirtschaft/produkte-aus-der-landwirtschaft/soja/soja-als-futtermittel>

(versija: 2024)

WWF:

Palmöl

<https://www.worldwildlife.org/industries/palm-oil>

(versija: 2024)

WWF:

WWF Risk Filter Suite

<https://riskfilter.org/>

(versija: 2024)

Attēlu avoti

Titulattēls: Adobe Stock_192266241

2., 31. lpp.: Adobe Stock_353663122

14. lpp.: Adobe Stock_350304897

15. lpp.: Adobe Stock_827607028

16. lpp.: Adobe Stock_458462178

18., 19. lpp.: Adobe Stock_59970020

20. lpp.: Adobe Stock_619264996

21. lpp.: Adobe Stock_333211929

22. lpp.: Adobe Stock_92027264

24. lpp.: Adobe Stock_293135498

25. lpp.: Adobe Stock_6437597

27. lpp.: Adobe Stock_90388698

29. lpp.: Adobe Stock_179337284

Kontakti

SIA "Lidl Latvija"
Dzelzavas iela 131
Rīga, LV-1021

Papildu piezīmes par KSA

www.lidl.lv
<https://corporate.lidl.lv/>

Piezīme par autortiesībām

Šā dokumenta saturu (tostarp tekstus, grafikas, fotoattēlus, logotipus utt.), kā arī pašu dokumentu aizsargā autortiesības. Šo dokumentu un/vai tā saturu nedrīkst nodot tālāk, pārveidot, publicēt, tulkot vai pavairot bez "Lidl" rakstveida atļaujas.

Piezīme par dzimumiem

Labākai lasāmībai šajā publikācijā personvārdiem un ar personu saistītiem sugas vārdiem lietota vīriešu dzimtes forma. Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi, attiecīgie noteikumi attiecas uz visiem dzimumiem. Saīsinātā valodas forma ir izmantota tikai redakcionālu iemeslu dēļ un neietver nekādu vērtējumu.

@SIA "Lidl Latvija"